

Genealogische en Heemkundige
Kring
Vaertlinck

VZW

Contactblad van de Werkgroep Genealogie en Heemkunde
Willebroek

Driemaandelijks tijdschrift

2de jaargang – Nr 4

april-mei-juni 2007

Verantwoordelijke uitgever: Gust VAN AUWENIS, Dendermondsesteenweg 204 b202, 2830 Willebroek

Genealogische en Heemkundige Kring

“VAERTLINCK” vzw

Secretariaat p.a. René PATTYN

Molenweg 24

2830 Willebroek

Tel.: 03/886.92.44

E-mail : pattyn.rene@scarlet.be

E-mail : guvanau@scarlet.be

Bankrek.: 068-2318314-41

Erkende culturele vereniging Willebroek : culw083

Vzw-ondernemingsnummer : 0881.351.205

De vereniging staat los van alle filosofische en ideologische strekkingen.

Bestuursleden :

Gust VAN AUWENIS	Voorzitter	Dendermondsestwg 204	2830 Willebroek	03/886.85.54
René PATTYN	Secretaris	Molenweg 24	2830 Willebroek	03/886.92.44
Guido VAN HUMBEECK	Penningmeester	Joz. Wautersstraat 125-1	2830 Willebroek	
Leon BERNAERTS	Bestuurslid	Eikenstraat 20	2840 Reet	03/888.21.83
Flor COOLS	Bestuurslid	Vijvershof 2	2830 Willebroek	03/886.69.98
Gary MANTIERS	Bestuurslid	Nieuwstraat 11	2830 Willebroek	03/886.65.26
Jan PEETERS	Bestuurslid	Pullaar 270	2870 Breendonk	0477/626984
Kevin POLFLIET	Bestuurslid	Jan Blockxlaan 7	2830 Aartselaar	03/877.59.55
Eric VAN WINGHE	Bestuurslid	Mispelweg 41	2830 Willebroek	03/886.78.82

Abonnement : 15,00 € door storting of overschrijving op rekening nr **068-2318314-41** van
“Vaertlinck” vzw, 2830 Willebroek

Afzonderlijke nummers : 5,00 €

Contactadres: René PATTYN, Molenweg 24, 2830 Willebroek

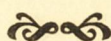
Website : <http://www.vaertlinck.be>

ISSN 1782-2785

Lid van :

Koninklijke Vereniging voor
Natuur- en Stedenschoon vzw

*Geachte Mevrouw,
Geachte Heer,*

*Na een uiterst zachte winter gaan wij stilaan de lente tegemoet.
In de natuur schijnt alles uit zijn winterslaap te ontwaken.*

Mens, plant en dier voelen reeds de lentekribbels, terwijl zo wat onopvallend het eerste trimester van 2007 is voorbij gegaan.

Ook onopvallend zijn wij bij het vierde en laatste nummer van de tweede jaargang van ons tijdschrift aangekomen.

Net zoals de eerste mocht deze tweede jaargang een groot succes kennen met als bewijs de grote toename van het aantal abonnees.

Het spreekt voor zichzelf dat deze toename van, en de belangstelling voor ons tijdschrift en onze werking ons ten zeerste verheugen en gelukkig stemmen.

De genealogische en heemkundige kring "Vaertlinck" is stilaan een begrip geworden in Groot-Willebroek en zijn wijde omgeving.

Daarom willen wij dank zeggen aan al diegene die hun steentje hebben bijgedragen tot het bekomen van dit prachtig resultaat.

Wij blijven bij onze doelstelling, informatie en leesgenot brengen onder het motto "voor elck wat wils".

Beste lezer, wij wensen u van harte nog veel leesplezier, gezonde ontspanning en bovendien

een Vrolijk Paasfeest !

Het bestuur

UIT ALLE DALEN DER HERINNERING

**WILLEBROEKSE SCHEPENEN SCHRIJVEN
GESCHIEDENIS**

FLOR COOLS

Onderstaand raarogend schrift werd met een aangescherpte pluim en gedopt in een okerachtige inkt elegant op perkament gekrast. Het is Middelnederlands van origine en dateert uit de tijd toen het verdronken land aan deze kant van de Rupel door "d'aa manne", onze "veuraavers", werd ingedijkt. Het Middelnederlands is eigenlijk een verzameling van taalvarianten, van dialecten. Die van Mechelen waren nog te verstaan, de Bruggelingen waren letterlijk een verschrikking, letterlijk. Hoor maar de kreet van hun wachtwoord bij de Brugse metten. Onze Franse burens voelen zich nu nog altijd voor die rossing gegeneerd.

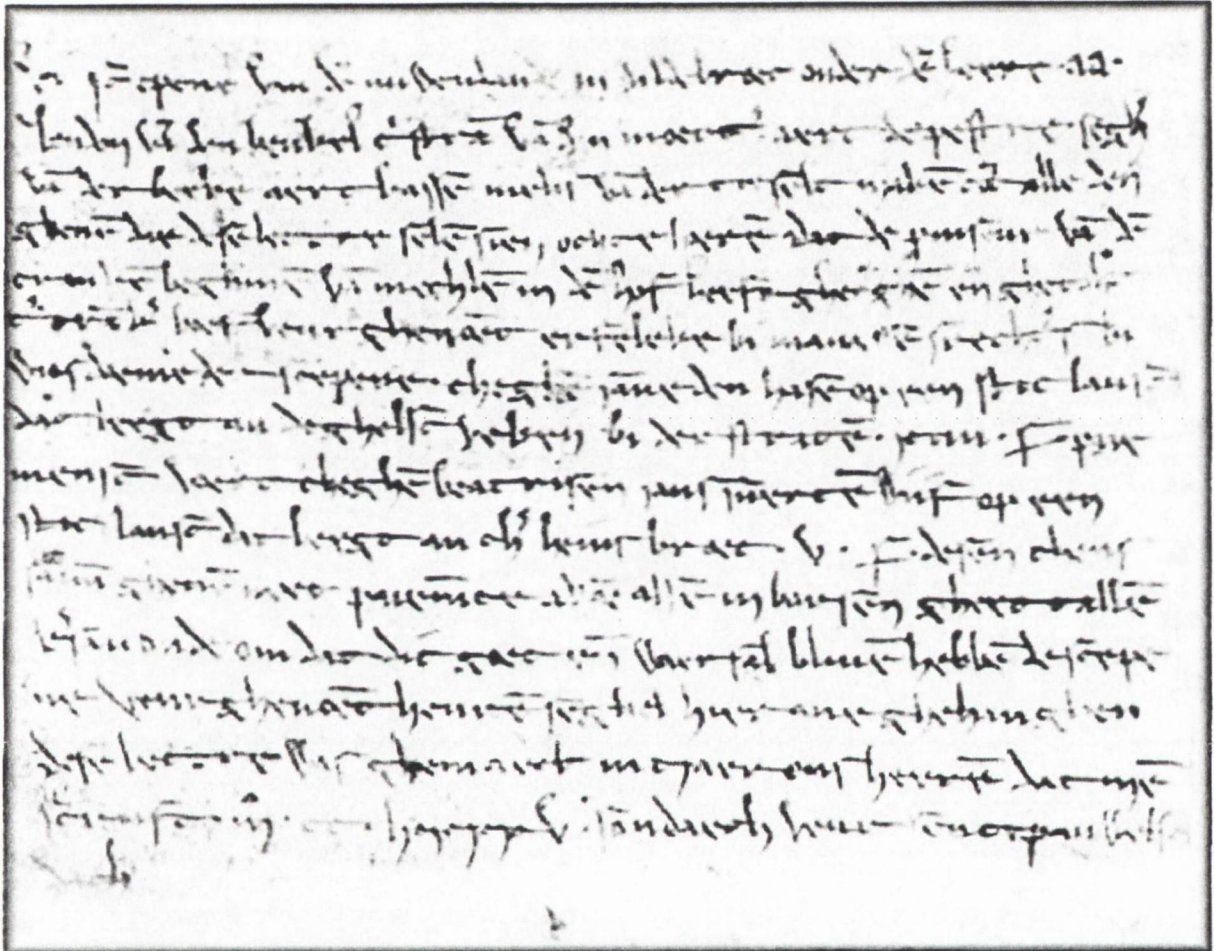
Deze oorkonde(H 133 + plica 21, B 144 mm) bevindt zich in het Stadsarchief van Mechelen. De inhoud werd, onder andere van de preekstoel, omgeroepen de zondag van de maand januari die viel voor de feestdag van Sint-Paulus Bekering, namelijk op 22 januari 1296.

De schepenen van Wildebroec, toen al een deftig handvol, getuigden in de aanhef van hun brief dat de Willebroekse ingezetenen in die dagen nederig opkeken naar *Gherart van Aa, heere van Grimberghen ende van Pollaer*. Het aanhangende lak- of waszegel die dit ambtelijk bescheid bekrachtigde is helaas verloren. De drossaard, de voornaamste plaatselijke persoon, hier in dit schrijven niet vermeld en die de toenmalige hogere instantie vertegenwoordigde, noemde in die tijd Janne van Wildebroec.

Dit officiële document bevestigde dat de provisor, een van de verantwoordelijken die instond voor het zakelijk beheer van *de Kranke Begijnen binnen Mechelen*, tegen Kerstavond harde en gangbare munten verwachtte en dit voor eisbare rente op gronden gelegen te Willebroek. In dit geval zag de provisor goedkeurend 19 *solidi* op zijn pupiter vallen. Het Begijnhof van Mechelen met haar gemeenschapsvoorzieningen, infirmerie en kiste, was de verre voorloper van het huidige OCMW.

Om dit fascinerend handschrift te ontcijferen heb ik mij eerlijk gezegd stiekem bediend van Maurits Gysseling's Corpus, zijn fascinerend magnum opus van Middelnederlandse teksten, de bouwstoffen voor een woordarchief van de Nederlandse taal. Voor een betere leesbaarheid werden de plaats- en familienamen van een hoofdletter voorzien en werd er een minimum aan interpuncties toegevoegd. Veel lees- en puzzelgenot. Een goede raad nog, verlap uw voor driekwart onuitgelezen Dan Brown's De Da Vinci Code op eBay of geef hem mee met een komende papierslag. Wat volgt is van betere kwaliteit, van kwaliteit met een hoofdletter en is iets om zelf blijvend fier op te zijn.

Wi scepene van den Nuwenlande in Wildebroec onder den heere AA. Bouden van den Beukel, Tristram van den Moerter, Aert Depestre, Segher van der Beeke, Aert Kasse, Melis van der Tieselt maken cort alle den ghenen die dese lettre selen sien ochte hoeren lese dat de proviseur van den Cranken Beghinen van Mechlen in den hof heeft ghecreghen ende ghecocht ter Cranker b(eh)ef veur ghenoeft erfeleke bi manesse srechters bi wiesdoeme der scepene theghen Jarne den Hase op een stic lants dat leegt an deghelsc veken bi der straten

[SAM Archief van de Commissie van Openbare Onderstand van Mechelen, 6563 - II 797]

XIIIJ. s. paiements voert theghen Beatrisen, Jans Sverten wiif, op een stic lants dat leegt an sher Heins Broec .V. s. , desen chens salmen gheven met paiemente, alsoe alsoe in borsen gheet, talle Kersavonde. Om dat dit goet ende waer sal bliven hebben descepeve veurghenoemt heuren seghel hier ane ghehanghen. Dese lettre was ghemaect in tjaer ons Heeren dat men scrijft m°. cc. Lxxxv. Sondaech veur Sente Pauwelsdach.

Kennen wij ze nog onze BUREN, onze LAGE LANDEN bij de zee, hun GESCHIEDENIS, hun WEL EN WEE en het ontstaan van BELGIE ?

In het boek 'Kort Begrijp der Oude en Nieuwe Geographije' door Johan Hubner, tweede druk, uitgegeven in 1711 door Nikolaas ten Hoorn te Amsterdam vinden wij een *mooie beschrijving van de toenmalige Nederlanden, de 17 Provinciën met zijn verdere onderverdelingen en bijzonderheden* (blz. 139 tot 200).

De opdracht van het boek luidt als volgt: 'Den Heere Abraham Bogaert, uitmuntent dichter en kenner der Grieksche en Romeinsche aloudheden, en Nederduitsche taale, mitsgaders der Historiekunde, werd dezen tweeden druk van het Kort Begrijp der oude en nieuwe Geographije, ofte eene beknopte onderwijzinge der land en kaartkennis, verhandelt in eene beschrijvinge van de geheele vlakte des aardboodems, &c. van den Heere Johan Hubner, rector in de doorluchtige schoole te Merseburg. Met dezelve eerbiede en achtinge als de vorige opgedragen in erkentenis van vorens genotene, en opbouw van nadere vriendschap, door zijn Ed: vriend N. ten Hoorn'.

Hierna het 2de vervolg van de overgenomen beschrijving van de Nederlanden.

VI. Wien deze zeventien Provinciën toebehooren.

1. Voor dezen, behoorden zij altemaal, aan de hertogen van *Bourgondijen*: maar als de laatste van de zelve, KAREL DE STOUTE, in het jaar 1477, in de slag gebleeven was, kwamen zij, door *Maria van Bourgondijen*, als d'eenichste erfgenaam, door huwelijk, aan Keizer MAXIMILIAAN de I: en daar na, aan zijn neef, Keizer KAREL de V.
2. Als daar nu, na het nederleggen van de regeering, door *Karel de V*, een verdeeling wierd gemaakt, uit oorzaake van de welke, zijn broeder FERDINANDUS de I, Keizer wierd; en daar en tegen zijn zoon PHILIPPUS de II, *Spanjen* behield; wierd het, door *Karel de V*, zodanig geschikt; dat de gezamentlijke *Nederlanden*, aan de kroon van *Spanjen* gehecht bleeven.
3. Maar wanneer in de zestiende eeuw de *Spanjers*, op een al te grouwzaamen wijze, met de *Nederlanders* leefden; en der zelve voorrechten t' eenemaal onderdrukken wilden, kwam daar een groote beroerte uit t' ontstaan; waar door een nieuwe deeling ver-oorzaakt wierd.
4. Want de tien *Provinciën*, naa de kant van *Franckrijk*, bleeven bestendig bij *Spanjen*; en wierden derhalven, de *Spaansche* off *Katholijke Nederlanden*, in 't Latijn BELGIUM HISPANICUM, genoemd.
5. D' overige zeven *Provinciën* tegen 't noorden, vielen van *Spanjen* aff; ver-anderden de Godsdienst, en bestonden de grondvesten, van een VRIJE STAAT, te leggen; weshalven zij de *Ver-eenigde* off ook wel de *Gereformeerde Nederlanden*, in 't Latijn BELGIUM FOEDERATUM, geheeten wierden.
6. Hier over ontstond een heevigen oorlog, welke bij de tachtig jaaren geduurd heeft; tot dat eindelijk, in den jaare 1648, d' algemeene vrede, op zodanig een wijze geslooten wierd, dat de nieuwe STAAT, bij haare vrijheit gelaaten moest worden.
7. En aldus heeft men, noch ten huidigen dage, een tweederlei *Nederland*.

I. De SPAANSCH NEDERLANDEN, of BELGIUM HISPANICUM, en

II. De VER-EENIGDE NEDERLANDEN, off BELGIUM FOEDERATUM

8. Nu heeft de koning van *Franckrijk*, van de *Spaansche Nederlanden*, voor en na, zoo veel ver-overd, en ingepalmd. En nuw, naa de dood van de koning van *Spanjen*, *Karel de II*, op nieuws, alle de zelve, schier geheel, bij verasschinge vermeersterd: dat de landbeschrijvers wel in verwerring zouden geraaken: doch, dewijl het land blijft leggen, alschoon het vaak van heer ver-andert; zoo is die verdeeling zoo wijd bekend, en gevoechelijk; dat men daar best al, bij blijven mach. En de bijzonderheeden, bij elke land en plaatsen, aanwijzen; en onder wat heer zij zijn. En dit te meer, dewijle *Franckrijk*, in deeze oorlog, tegenwoordig de beste, en sterkste plaatsen, vast verliest: en bij verdrach van vrede, andere heeren staan te bekoomen.

Doch, die wat vies is, en noch goed Fransch gezind, daar bij; en deeze *Spaansche* naam verveelt; die kan de KONINCKLIJKE NEDERLANDEN zeggen, in 't Latijn BELGIUM REGIUM.

Van de SPAANSCH E N E E D E R L A N D E N .

VII. Welke Provinciën tot de SPAANSCH E N E E D E R L A N D E N behooren.

1. Gelijk boven gezeld is, wanneer men d'oude verdeling der *zeventien Provinciën* behout, zoo behoorender tien van tot de *Spaansche Nederlanden*, naamentlijk.

I. ARTOIS, in 't Latijn *Artesia*, een graafschap teegen over *Picardijen*.

II. FLAANDEREN, in 't Latijn *Flandria*, een groot graafschap, aan de *noord zee*.

III. HENEGOUWEN, in 't Latijn *Hannonia*, in 't Fransch *Hainault*, een graafschap teegen over *Champagne*.

IV. NAMEN, in 't Latijn *Comitatus Namurcensis*, in 't Fransch *Namur*, een graafschap aan de *Maas*.

V. LUKSEMBURG, in 't Latijn *Ducatus Luxemburgicus*, een groot hartogdom aan de *Moezel*, 't geen voor deezen *Lutselburg* genoemd wierd.

VI. LIMBURG, in 't Latijn *Ducatus Limburgensis*, een klein hertogdom, leggende daar teegen over aan de *Maas*.

VII. GELDERLAND, in 't Latijn *Geldria*, een hertogdom aan de *Maas*, teegen over *Limburg*. Deze *Provincie* behoort maar half tot de *Spaansche Nederlanden*, behoorende d' andere helft tot de *Ver- eenigde*, en strekt zich tot aan de *zuider zee*: waar van daan komt, dat die zo wel onder de tien *Spaansche*, als onder de zeven *Ver- eenigde Provinciën* genoemd wort.

VIII. BRABAND, in 't Latijn *Brabantia*, een groot hertogdom, midden in de *Spaansche Nederlanden* gelegen, en de beste *Provincie* van de zelve.

IX. ANTWERPEN, aan de *Schelde*, voerende in voorige tijden de naam van een *Markgraafschap*, in 't Latijn *Marchionatus Antverpiensis*; hoewel het meeste tot de stad ANTWERPEN zelve, behoort, welke anders geen zonderling gebied heeft.

X. MECHELEN, niet verre van *Antwerpen*, voerende voor dezen, de naam van *heerschappij*, in 't Latijn *Dominium Mechliniense*. Het meeste raakt de stad MECHELEN zelve, welke mede maar een klein gebied heeft.

2. Deze zijn de tien Provinciën, welke in de zestiende eeuw, bestendig bij *Spanjen* zijn gebleeven: doch als men de *Spaansche Nederlanden* wel betracht, gelijk die teegenwoordig verdeeld worden, zijn ANTWERPEN en MECHELEN, t' eenemaal onder het hertogdom van BRABAND geraakt, zulks dat men maar acht onderscheidene landen heeft, welke alhier wat naauwer onderzocht moeten worden.

Alzoo hebben de Fransche, in verscheidene tijden, ook veel en groote gedeelten deezer landen, bekoomen en behouden, bij de vreedehandelingen te *Aaken*, *Nimmeegen*, en *Rijswijk*.

I. ARTOIS.

VIII. Gelegentheit van het Graafschap ARTOIS.

Het graafschap ARTOIS, in 't Latijn *Artesia*, grenst beneden in 't zuiden aan *Franckrijk*; en in 't bijzonder, in *Picardijen*, aan *Ponthieu*.

Boven in 't noord-oosten, strekt zich het graafschap *Flaanderen*, en ter rechter hand in 't oosten, het graafschap *Henegouwen*.

IX. Wien het Graafschap ARTOIS toebehoort.

Dit graafschap, behoort t' eenemaal, aan den koning van *Franckrijk*; en is de eerste *Provincie*, welke de Fransche, de Spanjers ontveldigd hebben; dewijle zij het meeste gedeelte daar van, zedert de *Pyreneeche vrede*, geslooten in den jaare 1659, bezaten.

X. Verdeling en Plaatsen in het Graafschap ARTOIS.

I. *Pais de l' ANGLE*, van de zee aff bij *Greevelingen*.

II. *Breedten-aarde*, ter lincker hand.

III. *Balliage de S. OMER*, de stad S. OMER, in 't Latijn *Audomari Fanum*, gelegen aan de Flaamsche

grenzen; een aanmerkelijke vesting. De Jesuwijten hebben in deze stad een school, voor d' Engelsche Roomschegezinde; waar in de meeste verraaderijen tegen *Engeland* gesmeed zijn. Deze stad wierd veroverd in de jaare 1677.

IV. *Regale de TERUENE*, stad.

TEROANNE, in 't Latijn *Teruanna*, leggende omtrent een mijl van *Arien*, voor dezen een treffelijke stad geweest, doch door Keizer *Karel de V*, 1533, in de zestiende eeuw met den grond gelijk gemaakt, zulks dat men daar tegenwoordig niet meer, als de bouvallen, van ziet.

Saint-Omer of Sint-Omaars (O.-L.-Vrouwkerk)

V. *Balliage d' AIRE*, de stad.

1. ARIEN, in 't Latijn *Aria*, bij de Fransche *Aire*, een sterke plaats, gelegen in een moer-as, ver-overd in het jaar 1677.

2. S. VENANT, in 't Latijn *Fanum S. Venantii*, voor dezen sterk geweest, doch nu niet meer: heeft de Fransche toebehoord, zedert het jaar 1659.

VI. *Balliage d' LILLERS*, de stad.

LILERS, in 't Latijn *Lelerium*, een gering stedeken.

VII. *Avouerie de BETHUNE*, de stad

BETHUNE, in 't Latijn *Bethunia*, daar beneven, een klein stedeken; doch wel gesterkt; overgegaan in het jaar 1645.

VIII. *Pais d' ALLOEVE*.

IX. *Comte de S. POL*, de stad.

S. PAUL, in 't Latijn *Fanum S. Pauli*, niet verre van *Hedin* gelegen, een middelmaatige stad, voerende de naam van een graafschap.

X. *Balliage de LENS*, de stad.

LENS, in 't Latijn *Lentium*, een kleine vesting aan een moer-as.

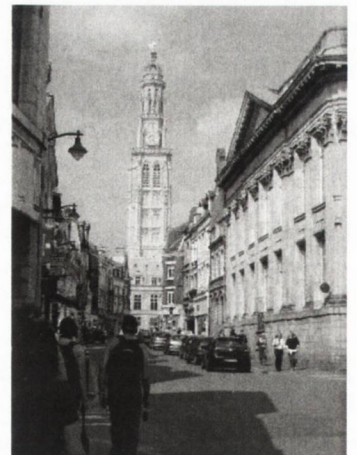
XI. *Balliage de HESDIN*, de stad

HEDIN, in 't Latijn *Hedena* off *Hedinum*, bij de Neederlanders *Hesdin*, gelegen ter lincker hand, aan de grenzen van *Picardijen*; een sterk stedeken, hoe klein het ook moge weezen, door de Fransche bezeten geweest, zedert het jaar 1639.

XII. *Balliage d' AUBIGNI*.

XIII. *Gouvernance d' ARRAS*, de stad

ARRAS, in 't Latijn *Atrebatum*, bij de Neederlanders *Atrecht*, aan het riviertje *Scharpe*, in 't Latijn *Scarpa*, is de hoofstad: zij is groot; zeer wel gesterkt, en voorzien met een kasteel, 't geene voor een der beste vestingen van gantsche *Neederlanden*, kan doorgaan. Deze stad ging over in den jaare 1640. De bisschop behoort onder den aartsbisschop van *Kamerik*.

Belfort van Arras (Atrecht)

XIV. *Balliage de AVENE*.

XV. *Balliage de BAPAUME*;

BAPAUME, in 't Latijn *Bapalma*, een zeer vast nest, gelegen ter rechter hand, aan de *Picardijsche* Grenzen, en in de handen der Fransche gevallen, in den jaare 1641.

XVI. *Castellenie de OISIJ*.

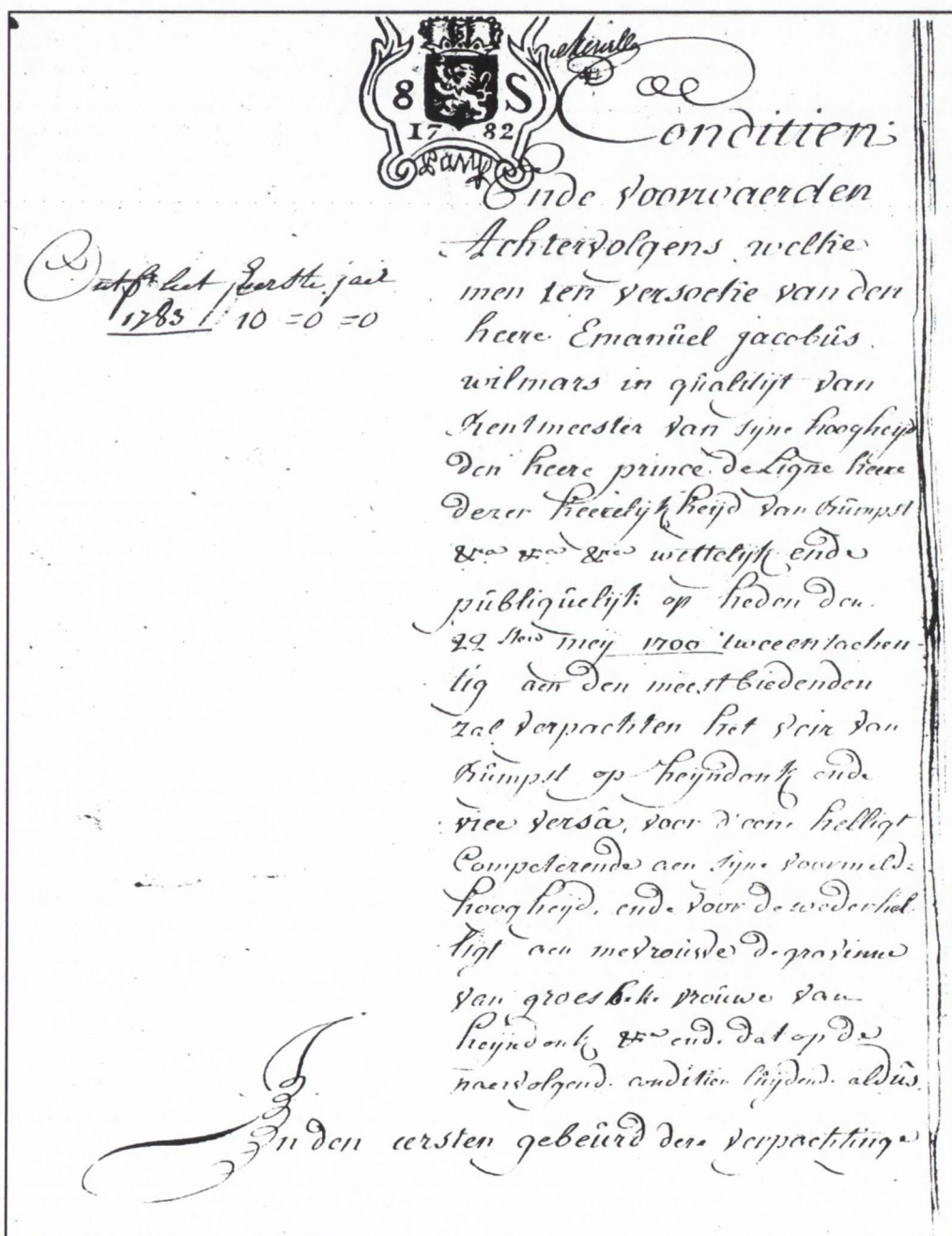
(zie de zeer nette nieuwe kaart van *Artois*, door *de l' Isle*: bij *P. Mortier*, off bij *N.V.*)

Wordt vervolgd
Leon Bernaerts

Het veer te Heindonk “Voorwaarden van verhuring in 1782”¹

Tot in het begin van de 19de eeuw was het bezit van de rechten op het houden van een “Veer” over een rivier of water een voorrecht van de “Heren” (of Dames) edellieden. Uiteraard ging die hun belangstelling uit naar de financiële kant van de uitbating van het veer. Ter illustratie vindt u onderhavig het lastenboek voor het veer van Heindonck-Rumst in het jaar 1782.

De verpachting gebeurde ten voordele van Prince de Ligne, heer van Rumst en Gravin van Groesbeke, vrouwe van Heindonk.

¹ Archives de l'Etat à Namur. Fonds du château de Franc-Waret, nr. 2451

“Conditien ende voorwaerden Achervolgens welke men ten versoeke van den heere Emanuel Jacobus Wilmars in qualijt van Rentmeester van sijne hoogheijd den heere prince de Ligne heere dezer heerlijkheid van Rumpst etc. etc. etc. wettelijk ende publiquelijk op heden den 22sten meij 1700 twee en tachtig aen den meest biedenden zal verpachten het veir van Rumpst op Heijndonk ende vice versa, voor d’ene helligt competerende aen sijne voormelde hoogheijd, ende voor de wederhelligt aen mevrouwe de gravinne van Groesbeke vrouwe van Heijndonk etc. ende dat op de naervolgende conditien luidende aldus.

In den eersten gebeurde deze verpachtinge voor eenen termijn van drij consecutive jaeren, ingank zullende nemen Ste Jansmisse van deze tegenwoordigen jaere, zullende dus ’t eerste jaer pacht verschijnen Ste Jansmisse van de eerstkomenden jaere 1700 drijentachtig ende soovoorts van jaere tot jaere den voorschreven termijn geduerende.

2

Item zal den pachter verobligeert wezen sig te versien van eene goede en de bekwame schuyte, dienstig om alle passagiers behoorelijk over te setten, ende die schuyte behoorelijk t’ onderhouden op sijnen koste alleen.

3

Den pachter en zal voor sijn recht van oversetten niet meer vermogen te vraegen van d’ingesetenen van Heijndonk ende Rumpst, nochte ook van d’afgesetenen der zelve heerlijkheden als men van outs gewoon is te vraegen ende te betaalen, te weten van d’ingesetenen der geseijde heerlijkheden een oord par persoon, ende van d’afgesetenen ende vremdelingen twee oorden, van jder peerd ende man daer op sittende drij stuijvers, van jder los peerd twee stuijvers twee oorden van een veulen twee blanken van een koeij os ofte vee van jder twee stuijvers, van een rend noch geen jaar out zijnde betaelt gelijk een koeij, van jder kalf eene stuijver, voor een vet verken eenen stuijver, ende voor een mager een oord, van jder voeder hoeij ses stuijvers, van jder hondert mutsaert ses stuijvers met het laeden ende ontladen, van jder hondert half hout vier stuijvers van jder voeder riet ses stuijvers alles ingevolge d’oude conditien ende instantien.

4

Den pachter en zal niet verobligeert zijn jmand over te setten ten tijde van ijsgank nochte naer negen uren savonts, ten ware jmand willende overgeset wezen zoude betalen dobbel gelt ende andersints niet, welk recht alle vorige pachters altijd hebben mogen pretenderen ende ontfangen ende zal den pachter g’obligeert wezen dese gerechtigheid t’ onderhouden.

5

Item is Conditie dat niemand wie ’t zoude mogen wezen en zal vrij zijn om over te setten sonder te betalen de gestelde somme van den voorschreven veire, ten zij d’officiers van beijde der voorschreven heerlijkheden.

6

Item ingevalle in ’t verpachten eenig geschil kwam voor te vallen t’zij in ’t oproepen, geven van gelijk ofte andersints, soo zal ’t zelve worden instantelijk getermineert door twee der presente schepenen, waer naer hem een jder zal moeten reguleren sonder contradictie.

7

Item ofte het gebeurde dat den pachter van ’t voorschreven veir aen wie geluk zoude gegeven zijn, niet en konde ofte en wilde aen den inhoud dezer voor ende naerbeschreven conditien instantelijk voldoen, indiën gevalle zal men ’t veir aenstonts herverpachten, ende zal alsulken gebrekkelijken pachter in cas van meergeldinge geen geniet hebben, maer in cas van mingeldinge zal de zelve met alle kosten schaeden ende intresten komen ende verhaelt worden op zijnen persoon ende goederen.

8

Den pachter zal gehouden wezen instantelijk ende zonder vertrek te stellen goeden ende suffisanten borge ofte cautie dezer vierschare van Rumpst bedwankbaer eenen ofte meerderen ten vollen contentemente van den voorschreven heere verpachter, welke borgen een voor al even als principael als den pachter self ende jder in solidum zullen gehouden wesen tot voldoeninge der pachtsomme ende voltrekkinge van den geheelen inhoude deser, sonder hun te mogen bedienen van de beneficien van ordre excusie ofte divisie, waer aen de zelve borgen uijtdrukkelijk renuntieren, van den effecte diër door mij substituet secretaris onderricht zijnde.

± 1727 – “Scheepvaart op de Rupel” (tekening onbekend kunstenaar).
 NV Zeekanaal en Watergebonden Grondbeheer Vlaanderen 100 jaar nv Zeekanaal

9

Den pachter zal gehouden zijn de passagiers promptelijk te bedienen ende over te setten, sonder de zelve door negligentie van hem ofte sijne knechten, lang te laeten wachten ofte roepen opdat jder tijdelijk sijne affairens soude kunnen verrichten, ende niemand door negligentie des pachters prejudicie en soude lijden, zullende den pachter moeten innestaen voor alle schaeden die door hunne negligentie souden komen te gerijsen.

10

Item is conditie dat den pachter noeijt het voorschreven veir en zal mogen verlaeten op wat pretext het soude kunnen ofte mogen wesen, maer zal den zelve oft sijnen knecht daer toe bekaem zijnde altijd moeten gereet ende bij der hand wesen om een jgelijk te dienen ende over te setten als voorgeschreven is.

11

Den pachter zal gehouden zijn sijne pachtsomme voor d'eene helligt te betaelen aen den rentmeester van sijne hoogheijd den heere prince de Ligne ten sijnen woonhuijse binnen Rumpst, ende d'andere helligt in handen van den heere rentmeester der vrouwe graevinne van Groesbeke t'elken verschijndage uijtterlijk ses weken daer naer.

12

Item zal den pachter gehouden wesen ter sake der onkosten deser verpachtinge instantelijk ende sonder korten te betaelen als volgt. Eerst comt aen de heere Drossaert, schepenen, ende secretaris voor hunne expresse comparantie ter oorsaeke deser verpachtinge, formeren deser conditien, zegel, drij copijen authentieq, te weten eene te leveren aen den rentmeester van sijne hoogheijd den heere prince de Ligne, eene aen den rentmeester der voorschreve vrouwe gravinne, ende eene aen den pachter, voor de zegels tot de zelve, voor twee plekbilletten met loon van affictie, aen den officier van Rumpst voor roeploon dus te saemen in toto twelf guldens achthien stuivers. Dico f 12 // 18

Tot achtervolginge ende volbrenginge van den geheelen inhoude deser conditien constitueert den pachter ende sijne borgen onwederroepelijk mits desen Mr N... N... ende alle thoonders deser ofte van de Copije authentique diër, om in hunnen naem ende van hunnen t'wegen te gaen ende te compareren voor sijne Majestijts Souvereijnen Raede van Brabant, wethouderen van Rumpst ende alomme elders daer 't van

noode wesen sal, dese aldaer vernieuwende ende herkende de gebrekkelijke constituenten in 't achtervolgen volvoeren ende volbrengen deser gewilliglijk te laeten duemen ende condemneren ubique cum Expensis.

Op alle voorenstaende conditien, soo is 't voorschreven veir publieq voor alle man bij wethouderen gepresenteert voor den tijd ende termijn als voren, ende naer dat het zelve is opgeroepen door den officier van alhier a par jaer op ende ter somme van twintig guldens courant is het zelve daer voor aenveert bij Fransus van Cauwenberg ingesetenen van Rumpst, stellende voor sijnen borge Petrus van den Broeck prs sone ingesetenen alhier Coram d'ondergeteekende Schepenen data ut supra leeger stont bij forme van een kruijsken waer bij geschreven staet dit is 't handmerk van fransus van Cauwenberg jans sone, verclaerende niet anders te kunnen schrijven als met een kruijsken, jnsgelijks bij forme van een kruijsken waer bij geschreven staet dit is 't handmerk van petrus van den Broeck verclaerende insgelijks niet anders te kunnen schrijven. Ende was onderteekent Cornelis de Boeck, Mattheus Maes, J. F. Verrept ende Jacobus de Wit.

Concordantiam cum suo originali attestor
J. B. *onleesbaar*
1782"

René PATTYN

Het is (nooit) grappig als...

Een cardioloog zegt: "hier klopt iets niet"
Iemand na een allergietest vragen of ie al uitslag heeft
Tijdens de seks niets in te brengen hebben
Een spuitjunk die om een bijdrage voor de "armen" vraagt
Een heroïnehoer die het voor een prikkie doet
Een voetballer zonder doel in zijn leven
Michael Jackson zwart maken
Een geheim vertellen in een kamer met kliklaminaat
Een anorexiapatiënt met mee-eters
Een timmerman met plankenkoorts
Een boek over bondage in laten binden

Een astmapatiënt een adembenemend verhaal vertellen
Door de mand vallen tijdens een ballonvaart
In een Duitse schoenenwinkel zeggen dat je maat 40-45 nodig hebt
Een bloedmooie vrouw met hersens een "miss-verstand" noemen
Een exporteur die niks uitvoert
Honing met een bijsmaak
Een vogel die in de nesten zit
Een cavia die hamstert
Een elektricien die niet meer tegen de spanning kan
Een piloot van de KLM begroeten met "Hi Jack!"
Tegen een piloot van de KLM zeggen dat hij eruit vliegt
Een Palestijn een Rennie geven om hem van dat opgeblazen gevoel af te helpen
Een spijtbetrigende transseksueel die zegt dat ie liever weerman wil worden
Tegen Assepoester zeggen dat ze haar muil moet houden
Tegen een astronaut zeggen: loop naar de maan!
Een telefoon die in het ziekenhuis wordt opgenomen
Aan een verloskundige vragen of haar werk bevalt
Aan een asielzoeker vragen of ie al spaart voor zijn uitzet

Vera Grieten

DE PAPIERFABRIEK VAN TISSELT

De papierfabriek van Louis De Naeyer is in Willebroek en omstreken door iedereen gekend. Velen hebben er zelf gewerkt of hebben iemand in de familie of kenniskring die er een aantal jaren zijn boterham heeft verdiend. Dat er echter ook in Tisselt gedurende een aantal jaren papier werd gemaakt in de plaatselijke "papeterie", die in haar relatief korte bestaan viermaal van naam veranderde, is voor velen een onbekend feit.

Tisselt – Station

Het is allemaal begonnen in 1951 toen in de oude gebouwen van de vroegere cementfabriek, gelegen aan het oude station van Tisselt-West, een yankeemachine gemonteerd werd.

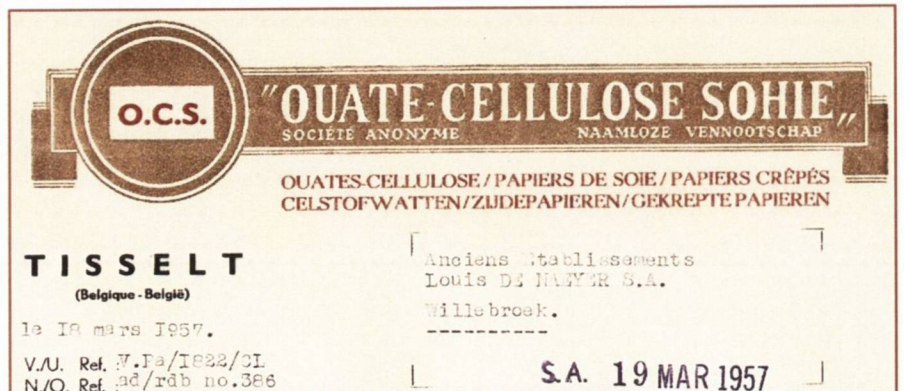
In een verslag van het toenmalig gemeentebestuur van Tisselt aan de provincieraad in verband met de industrie te Tisselt, lezen we het volgende :

*"Sohie-Van Orshoven nv, Otletstraat 31, Brussel
 "Heeft te Tisselt een fabriek van 1 ha 34a 65ca gebouwd, aangekocht en er nadien vergrotingswerken
 "uitgevoerd. Deze werken werden aangevangen in Augustus 1951 en één jaar nadien geëindigd. Deze
 "vergrotingswerken beslaan een oppervlakte van 65 m x 10 m = 650 m². Werkplaats, waar zich thans
 "het speciaal papierfabricatiemachine bevindt.
 "De uitbating is in een beginstadium. Men fabriceert er watt-cellulose zijde papier bv. Voor het inpak-
 "ken van druiven, vruchten, enz. Het zou de enige nijverheid zijn in België en is een beginnende
 "nijverheid.
 "Werkleiders van Duitse nationaliteit hebben er de machine gemonteerd en andere werkleiders eveneens
 "van Duitse nationaliteit zullen gedurende de beginperiode van twee jaar er het werk leiden. 25
 "werklieden werden in dienst genomen. Er wordt verzekerd dat dit aantal stijgen zal tot 50 werklieden.
 "De fabriek is gelegen aan de statie Tisselt-West, en er mede verbonden bij middel van een
 "verbindingsspoor. Het andere vervoer wordt per camion gedaan.
 "Deze fabriek werd aanvankelijk gebouwd door Cimenterie d'Obourg nv.
 "Tijdens de jongste oorlog werd deze fabriek uitgebaat door nv. Citravo en werd na de Bevrijding door
 "de Dienst van het Sequester verkocht aan de eerst genoemde maatschappij."*

Initiatiefnemers voor deze onderneming waren nazaten van de bekende familie SOHIE uit Hoeilaart die als eerste in de streek begonnen waren met de druivenkweek onder serres.

De fabriek werd opgestart onder de naam OUATE DE CELLULOSE SOHIE met de bedoeling om de vroeger algemeen gebruikte watten voor de verpakking van kwaliteitsdruiven te vervaardigen.

De machine, een oude Yankee met grote droogcilinder had een breedte van 1,30 m. en was uitgerust met een "Crêpecilinder" waardoor het dunne papier een meer volumineus

uitzicht kreeg. Om de "OUATE" te bekomen werden achteraf een 10-tal lagen van deze crêpe samengebracht op een speciaal hiervoor uitgeruste wikkelmachine.

Het resultaat was een dik, zacht wattenachtig materiaal dat beschadiging tijdens transport van de druiven moest voorkomen.

Deze "watte" was zeer populair en werd destijds door de kinderen gebruikt om er namaakbaarden en snorren mee te maken.

Als grondstof voor de vervaardiging werden zowel "ontinkte" kranten als houtslip en cellulose gebruikt. Het recyclagebedrijf GRAMMET uit Vilvoorde leverde de kranten die te Tisselt werden ontinkt. Dit gebeurde met chemicaliën in kuipen waarin de inkt gebleekt werd. De cellulose (geleverd in rolletjes van 40 kg.) werd meestal bij de firma DE NAEYER uit Willebroek gekocht (alsof we het gisteren nog zagen gebeuren).

De zaken liepen goed want opgestart met 25 werklieden was dit aantal in 1955 reeds opgelopen tot 52 en was de "OUATE" zoals men het toen noemde uitgegroeid tot een belangrijk bedrijf in Tisselt.

Dit blijkt tevens uit volgend overzicht opgenomen in een Gemeenteraadsverslag van 1956 te Tisselt.

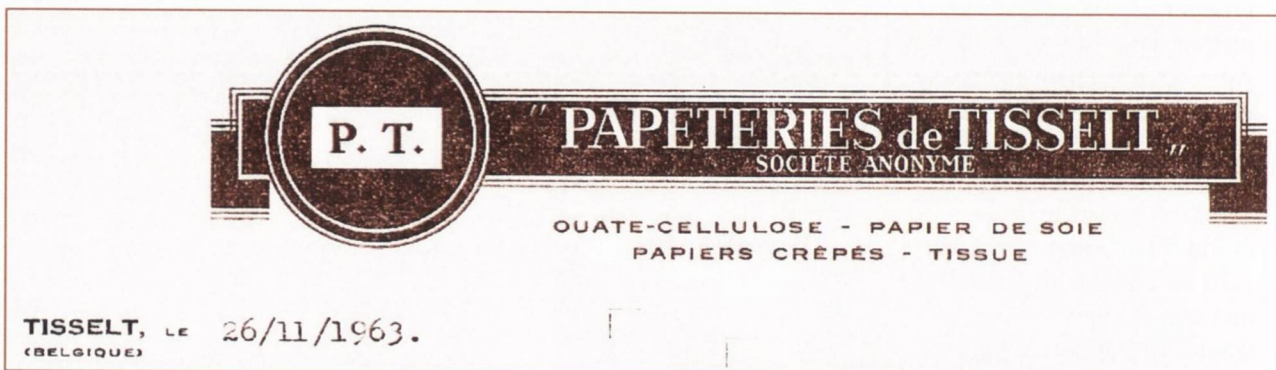
Vanf 1958 kwam echter de kentering en ging het om allerlei redenen minder goed. De familie SOHIE verkocht het grootste deel van haar aandelen aan de Groep BUFA zodat een nieuwe maatschappij ontstond onder de naam "PAPETERIES DE TISSELT". De nieuwe algemene directeur werd de heer Celis.

Voor naamste industriële bedrijven te Tisselt in het jaar 1955
Stand en telling op 22 maart 1956

Naam van de firma	Aantal werklieden en bedienden	Aantal motoren	Gebruikte kW
1. ETERNIT nv, buizenafdeling	422	591	3.420
2. A.L.F.I.T. pvba Asbestcementproducten	130	52	228
3. OUATE CELLULOSA SOHIE, papierfabriek	52	19	310
4. ASSENHEIMER et Cie nv, katoenbewerking	65	26	95
5. ALMABRIS - Alf. Marnef, bouwwerken	89	4	15
6. ALPLASTIEK J. Amelinckx, plastic	10	13	41
7. VERHOEVEN Prosper, meubelen	14	16	35
8. NYENS Gaston, ijzerbewerking	9	19	32
9. WERKHUIZEN VAN TISSELT NV, beton	8	10	13
Totaal van deze bedrijven :	799	750	4.189

Verbeteringen van de productiefaciliteiten werden doorgevoerd maar de oude papiermachine bleef de beperkte productiecapaciteit bepalen.

Desondanks werd het productiepalet uitgebreid met o.a. een soort watten dat gebruikt werd als binnenbekleding voor doodskisten. Ook werd aangevangen met het produceren van WC-papier, niet onder eigen merknaam maar voor derden. Bekend was HACKLE dat bestond uit een dubbele crêpe en vervaardigd werd in opdracht van PERSIL.

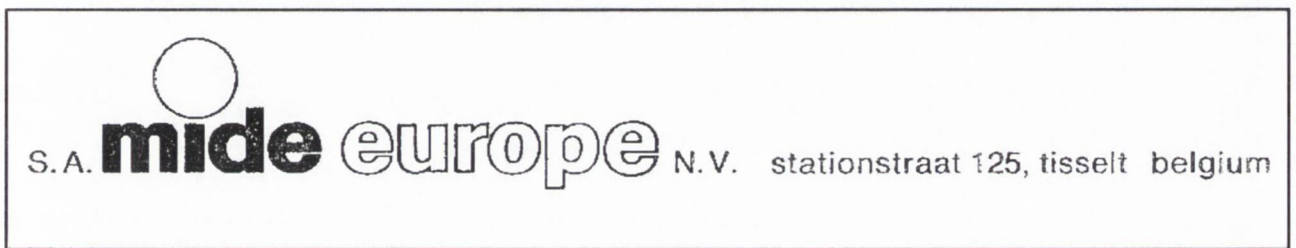

De fabriek kreeg zijn tweede adem, want in 1964 werd er uiteindelijk geïnvesteerd in een nieuwe Yankee-machine van ERWEPA Düsseldorf met een breedte van 2,5 m. en een maximum snelheid van 350/400 m/min. waardoor de productiecapaciteit enorm toenam.

Ook de raffineerinstallatie werd gemoderniseerd met kegelmolens van VOITH en ESCHER WYSS.

Dan sloeg het noodlot toe. De nieuwe investeringen waren pas goed in productie genomen als er eind 1965 een grote brand uitbrak waarbij enorme schade berokkend werd aan de oude machine die daardoor nooit meer opgestart kon worden.

In 1966 trok de familie SOHIE, ontmoedigd door zoveel tegenslag zich volledig terug uit de maatschappij en werd PAPETERIES DE TISSELT overgenomen door de Amerikaanse reus MEAD CORP. PACKAGING die de productie verder zette onder de naam N.V. MIDE EUROPE met weer een andere algemeen directeur namelijk de heer Van Vleck.

De fabriek liep goed met de nieuwe machine die gelukkig onbeschadigd uit de grote brand gekomen was. Er werd eindelijk gestart met eigen merkproducten zoals :

-MIDE CONFORT : een éénlagig toiletpapier

-MIDE VELOURS : een tweelagig toiletpapier, dus de betere kwaliteit.

Onder de naam SUZY en SNACK werden zowel WC-papier als servetten gemaakt in de destijds populaire roze-rode en blauwe kleuren: typische producten voor de Nederlandse markt. Welke Willebroekenaar die om en rond "waterafvoerwegen" leefde in de jaren '60/'70 herinnert zich niet dat afvalwater komende uit de richting Tisselt soms bloedrood gekleurd was te wijten aan het lozen van proceswater na weer eens een productie van SUZY WC-papier.

Het bestaan van de maatschappij MIDE EUROPE was echter van korte duur want in november 1968 werd het bedrijf opnieuw verkocht, deze keer aan SCOTT CONTINENTAL uit Duffel, die sinds 1965 op een 3,5 m. brede machine gelijkwaardige producten maakte. Een vierde carrière werd aangevangen onder de welluidende naam SCOTT BENELUX N.V. met aan het hoofd de heer De Schrijver die het nu voor het zeggen had.

Uiteraard veranderden niet de producten, wel de namen en kwam de bekende SCOTT merknaam nu op de verpakking.

In een presentatiebrochure werd naast een kort overzicht van het productieproces, het productiepallet beschreven als papieren geschikt voor algemeen huishoudelijk gebruik, waarbij de verschillende kwaliteiten en hun toepassingen aangeprezen werden.

- **Het papier**, of juist, de verschillende soorten papier ondergingen, op de respectievelijke transformatielijnen, de nodige bewerkingen teneinde de Scotties, Baby Scott, Toiletpapier, Servetten, Zakdoekjes en Keukenrollen SCOTT te bekomen, stuk voor stuk kwaliteitsproducten die SCOTT CONTINENTAL N.V. Duffel en SCOTT BENELUX N.V. Tisselt ten dienste stelden van het hedendaags comfort en de moderne hygiëne.

- **Toiletrollen** : de grote moederbobijnen werden hier afgewikkeld en weer opgerold tot kleine rollen. Bij deze bewerking zorgden perforatiemessen voor het aanbrengen van een regelmatige perforatie. De aldus verkregen kleine lange rollen, of stammen, met geperforeerd papier werden dan gezaagd tot toiletrollen. Deze werden dan verpakt hetzij in papier, hetzij in polyethyleen verpakking.

- **Interfold** : hoofdzakelijk voor de Franse markt produceerde SCOTT ook de blaadjes toiletpapier. Het eindproduct waren hier pakjes die bestonden uit ineengeplooid blaadjes.

- **Keukenrollen** : het fabricatieproces was hier vergelijkbaar met dit van de toiletrollen. Het papier ging echter nog door de gaufreerpers zodat de rollen een geruit uitzicht bekwamen.

- **Scotties, servetten, zakdoeken** : bij de fabricatie van deze producten werd het papier gesneden, geplooid en verpakt. Voor sommige producten kon hier ook nog de gaufreerpers gebruikt worden.

- **Baby-Scott** : de luiers die hier gefabriceerd werden bestonden uit papier dat van de papiermachine afkomstig was en ook uit verse pulp die onder vorm van rollen toekwam. Deze pulp werd eerst tot watten gemalen. Samen met het papier werden deze watten dan verder verwerkt om de Baby-Scott luier te fabriceren.

De productiecapaciteit te Tisselt was op dat moment ongeveer 25.000 t/j die gehaald werden met een personeelsbestand van ongeveer 100 medewerkers die in verschillende ploegensystemen werkten.

Klassificatie der Functies				
Kategorie	Fabricatie	Verwerking	Onderhoud	Andere Diensten
1	Konducteur		Foreman	
2			Cat. I	
3	Droger Rafineur		Cat. II	
4	Bobineur		Cat. III	Chef Labo
5		Operateur IMC	Cat. IV	Kwal. Contr. + Techn. Contr.
6	Clarkman	Operateur Tubeuse		
7	Helper Droger Bobineur	Helpers		
8	Ongeschoold	Ongeschoold		Ongeschoold
9		Inpakster		

Als grondstoffen werden nog steeds, naast ontinkte kranten, die nu ook bij buurman BORREMANS afgenomen worden, veelal houtslip en cellulose van DE NAEYER gebruikt.

Het mocht echter niet blijven duren, de doodsteek voor de fabriek te Tisselt kwam er in 1975 toen SCOTT CONTINENTAL te Duffel een tweede papiermachine met opnieuw een breedte van 3,5 m. in gebruik nam, waardoor de capaciteit aldaar opliep tot 70.000 t/j. en er beslist werd om de activiteiten in Tisselt stop te zetten.

In juli 1975 viel het doek over de korte maar bewogen carrière van de "papierindustrie" in Tisselt. De algemene directeur op dat moment, de heer Verbeeck uit het naburige Heindonk, had de droeve taak om toen 160 mensen definitief te bedanken voor hun diensten.

Jean Merckx

Het Kaartspel

Op donderdag 30 april 1998 verscheen er in de krant Gazet van Antwerpen een antwoord op een gestelde vraag door S. Hauch... uit Ruisbroek in verband met een soldaat en zijn kaartspel.

Een viertal personen hadden op zijn vraag gereageerd, nml. M. M. uit Noorderwijk, J. V. K. uit Schilde, S. E. uit Antwerpen en L. C. uit Kasterlee.

(Alle namen zijn gekend op de redactie van "Vaertlinck")

Het antwoord luidde als volgt :

Het was in de Tweede Wereldoorlog. Een groep soldaten kwam terug van een patrouille en arriveerde in een klein dorp. De volgende morgen, zondag, ging een aantal van hen, onder leiding van een sergeant naar de kerk. Nadat de geestelijke een gebed had gelezen, begon hij te preken. De jongens die een kerkboek hadden, haalden het tevoorschijn. Maar, één van hen, had alleen maar een spel kaarten bij zich, dat ie voor zich uitspreidde. De sergeant zag wat ie deed en zei dat ie de kaarten weg moest doen. Na afloop van de dienst werd de soldaat gestraft en bij de officier Militaire Politie gebracht.

Waarom heeft u hem hier gebracht sergeant? Vroeg de officier.

Hij zat te kaarten in de kerk, was het antwoord.

Wat heb je daarop te zeggen knaap? Zei de luitenant.

Heel veel, was het antwoord van de bewuste soldaat. Dat zullen wij hopen, want als je geen deugdelijke reden hebt, dan zal ik je strenger straffen dan wie ook.

De soldaat zei: Luitenant, ik ben 6 dagen op patrouille geweest. Ik had geen bijbel of kerkboek, maar ik hoop van u te overtuigen van de oprechtheid van mijn bedoeningen.

Nadat ie dit had gezegd, begon ie z'n verhaal.

Kijk, Luitenant, als ik naar de Aas van het spel kijk, dan weet ik dat er maar één God is, en de 2 vertelt me dat de Bijbel in twee delen verdeeld is. Het Oude en het Nieuwe Testament. Als ik de drie zie, dan denk ik aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. De 4 herinnert me aan de vier evangelisten, die het woord predikten: Matheus, Marcus, Lucas en Johannes. De 5 doet me denken aan de vijf wijze maagden die hun lamp brandend hielden en gespaard bleven. Vijf van de tien waren dwaas en werden verstoten, de overige vijf bleven gespaard.

6, dat zijn de zes dagen, waarin God de hemel en de aarde heeft gemaakt. 7 herinnert me aan de zevende dag, de rustdag. De 8, doet me denken aan de acht mensen die gered werden toen de aarde vernietigd werd. Het waren

Noach, z'n vrouw, z'n zonen en hun vrouwen. Bij de 9 denk ik aan de melaatsen die onze Redder reinigde van de zonden en negen van de tien bedankten hem zelfs niet. Bij de 10 denk ik aan de tien geboden die Mozes op de stenen tafelen ontving.

Zie ik de koning, dan weet ik dat er slechts Een Grote Koning is. De vrouw herinnert mij aan Moeder Maria, koningin van de hemel. De Boer van het spel is de duivel.

Als ik de tekens op de kaarten tel, dan kom ik tot 365, de dagen van het jaar. Er zijn 52 kaarten, de weken van het jaar. Vier kleuren zijn er, vier weken in een maand. Er zijn twaalf kaarten met een afbeelding, dat wil zeggen, 12 maanden in een jaar. Ook zijn er dertien troeven in een spel, 13 weken in een kwartaal.

Ziet u Luitenant, m'n speelkaarten betekenen voor mij: een Bijbel, een Almanak en een Kerkboek tegelijk.

Beste mensen: dit was een waar verhaal. Ik weet het zeker. Want die soldaat, dat was ik.

Vele mensen hebben deze tekst zeker al gehoord met begeleiding van muziek.

Hij bestaat reeds vrij lang. Maar er is toch nog altijd een grote groep van mensen die dit tafereel nog nooit gehoord of gelezen hebben.

Op de vraag van enkele abonnees hebben wij het voor hen uit ons archief opgehaald. Wij hopen hiermee aan hun wens voldaan te hebben.

“Uit de oude doos” Toneelgezelschap “Elck wat Wils”

Pastoor Eugeen Hendrickx (stichter) van de parochie Heilige Familie te Willebroek en zijn onderpastoor Vincent D’Heu hadden de taak op zich genomen om in hun parochie een lagere school op te richten aan de Dendermondsesteenweg.

Een school oprichten was één zaak en personeel aanwerven was een andere zaak.

Bij het aanwerven van jonge onderwijzers stelden de twee priesters geen al te hoge eisen, alhoewel het voor hen een absolute “must” was dat de jonge leerkrachten “muziek” moesten kennen en in staat moesten zijn om een koor te leiden. Dus muziek kennen om de leerlingen te leren zingen enerzijds en een koor te leiden met de bedoeling van de zondagsmissen op te luisteren anderzijds waren bij de aanwerving van groot belang.

Dit was ook zo voor de toekomstige onderwijzers Lode Aerts (° te Sint-Jans-Molenbeek op 1-6-1918 en † te Willebroek op 31-8-2006) en Jean Feraille (° te Tienen op 5-12-1922) toen zij aan een loopbaan begonnen in de genoemde parochieschool “Don Bosco”, (door sommigen de “boskes-school” genoemd vanwege haar ligging aan de bosbeek).

De eisen waren wel heel bewust gesteld want beide priesters waren de mening toegedaan dat jonge mensen moesten kunnen zingen en een kerkkoor was tevens hun doelstelling die ze wilden verwezenlijken.

Lode Aerts

Jean Feraille

Bij een kerkkoor bleef het niet.

Eens goed ingeburgerd als onderwijzers namen zij zelf, Lode Aerts en Jean Feraille op hun beurt grootse initiatieven.

Onder hun impuls ontstond rond 1950 een zanggroep die opgericht werd met leden van de toenmalige KAJ. Deze jonge dynamische zanggroep bestond oorspronkelijk enkel en alleen uit mannelijke leden. Tegen het gemengd maken van deze zanggroep hadden de genoemde (toen vooruitstrevende pastoors die met de tijd mee waren) geen bezwaar. Dit was niet het geval bij optredens in sommige naburige parochies zoals onder meer in Kapelle-o/d-Bos waar het ‘vrouwelijk element’ uit de groep moest geweerd worden hetgeen niet altijd paste in het kader van de opvoeringen. Zo werden zij in de genoemde gemeente uitgenodigd om een kerstspel te organiseren doch hiervoor moest er een “Lieve Vrouwke” uitgebeeld worden. De enige oplossing was dan toch maar een vrouwelijk element in te schakelen en werd er dan toch maar beroep gedaan op een vrouw, met name Mariette Moyson.

Uit deze “zanggroep” die aanvankelijk bestond uit mannelijke leden ontstond langzamerhand een “toneelgroep”. Deze toneelgroep evolueerde aldus tot een groep die bestond uit zowel mannelijke als vrouwelijke leden en kreeg de naam toebedeeld van “Elck wat Wils”.

Na enkele opvoeringen in het toenmalig parochiezaaltje aan de Dendermondsesteenweg werd de zaal “Odeon” in de August Van Landeghemstraat de thuishaven van de toneelgroep.

Zaal “Odeon” in de August Van Landeghemstraat

“Elck wat Wils” organiseerde allerlei toneelstukken en blijspelen die meestal begeleid werden door een orkest. De muzikale bewerkingen gebeurden door Jean Feraille terwijl als orkestleider respectievelijk de heren Jan Van Breedam en later Vic. Muylaert fungeerden.

De voornaamste drijvende kracht was wel Jean Feraille met aan zijn zijde Lode Aerts die de “regie” verzorgde.

Hun eerste bewerkte toneelstuk was “De Moord van Nijlen” dat volledig gezongen werd terwijl in veel van hun toneelstukken die nadien (twee à drie per jaar) opgevoerd werden ‘operetmuziek’ verwerkt was.

< Eigen orkest : vlnr. Jean Feraille, Jaak Kuterna, Mevr. Van den Bergh, Jaak Van der Veken, Camiel Claus, Frits? en Mertens?

Hun optredens in de zaal Odeon kenden steeds een groot succes en lokten telkens een massa vrienden, sympathisanten en toneelliefhebbers zodat in de zaal de zitplaatsen dienden aangevuld te worden met stoelen en banken uit het de aangrenzende gebruiksaal of café.

Vlnr. Jean Vleminckx, Herman Vereecken en Paul Van den Bosch

Vlnr. Jef Broothaers, Paula Focqué en Pol Huys

Francine Pintens en ?

Vooraan vlnr.: Lisette Toen, Mathilde Bernaerts, Paula Focqué en Paula Van der Linden - Achteraan vlnr: Pol Huys, Paul Van den Bosch, Fr. Mees en Jef Van der Linden

Als voornaamste acteurs en actrices kenden wij in die tijd ondermeer Mon en Jaak Kuterna, Paul Van den Bossche, Swa Broos, Francine Pintens, Maria Van Breedam, Pol Huys, Jef Broothaers, Paula en Jan Van der Linden, Jeanne Huyghe, Herman Verreecken, Mariette Moyson, Josphine De Boeck, Jean Vleminckx, Rik De Decker, F. Mees, J. Bernaerts, e.a.

Na het uiteenvallen van “Elck wat Wils” in 1960 groeide er uit de toneelgroep een cabaretgezelschap onder de naam “De Trekkers”. Dit gezelschap organiseerde vooral “Bonte Avonden” zoals die in de tijd van toen genoemd werden.

De Trekkers : Cois Broos wordt ondervraagd door Lode Aerts

Dit cabaretgezelschap trad op in godvergeten plaatsjes en onooglijke zaaltjes verspreid over gans Vlaanderen van Limburg tot de zee. Over een tijdspanne van 7 à 8 jaar werden er zo ongeveer 400 voorstellingen gegeven. Deze periode was voor de “Trekkers” uitermate druk. Tijdens een februari maand waren er 14 optredens. Altijd ging dit gepaard met 's nachts in de kleine uren thuiskomen en 's morgens vroeg terug te been om voor de klas te staan want de taak van onderwijzer

werd uitermate verzorgd en ernstig genomen.

In het cabaretgezelschap “De Trekkers” werd bijna alles door Lode Aerts zelf verzorgd zowel de muziek als de regie.

“De tijd van toen” was voor veel Willebroekse toneel- en cabaretliefhebbers een schone tijd waarbij de opvoeringen konden gebeuren in de prachtige en sfeervolle zaal “Odeon” die spijtig genoeg werd afgebroken om plaats te maken voor kantoorgebouwen. Voor velen een tijd met mooie herinneringen om nooit te vergeten.

Cois Broos en Lode Aerts in een advocatenscène “Het gerechtshof”.

G. Van Auwenis

Onze rijke taal :

In augustus 2006 werden er enkele nieuwe spelregeltjes van kracht. Eén ervan is het gebruik van de tussen-n. Deze “n” wordt gebruikt in samenstellingen waarvan het eerste deel een dier noemt en het tweede deel een plantkundige aanduiding vormt. Zo krijgen wij dan : apennootje, paardenbloem, vliegenzwam, vossenbes, eendenkroos, schapengras, paardendistel, rattenkruid, paardenkastanje, slangenkruid, enz.

Louis De Buyser speelde 19 seizoenen in het eerste elftal van de KWSV

De thans 75 jarige Louis De Buyser speelde in de naoorlogse periode 600 wedstrijden in het eerste elftal van de Koninklijke Willebroekse Sportvereniging.

Deze kwikzilveren linksbuiten heeft inderdaad méér dan 19 jaar de oranje-zwarte kleuren van het fanionelftal met veel aanleg en kunde verdedigd. Maar door zijn snedigheid en dribbelkunst om tegenstanders onverbiddelijk uit te schakelen werd hij veelal erg hard en soms onverantwoord zeer erg aangepakt.

Een beenbreuk, 2 polsbreuken, een schouderontwrichting en wekelijks een portie blauwe plekken waren hiervan het pijnlijke resultaat.

Was hij van nature geen echte goalgetter, toch scoorde hij elk seizoen regelmatig zijn doelpunten. Doch de meeste supporters herinneren zich Louis als onbaatzuchtige aanbrengrer en waterdrager voor de vele topschutters die hij in zijn lange carrière mocht meemaken.

Merkwaardig begon en sloot hij zijn rijk gevulde loopbaan af met een nederlaag. 4-1 nederlaag op het veld van CS Halle en 1-2 nederlaag in zijn jubileumwedstrijd tegen Beerschot.

Zijn mooiste herinneringen zijn 6 behaalde kampioenstitels met oranje-zwart :

zijnde: 1 bij de kadetten, 2 bij de scholieren, 1 bij de junioren, 2 met het fanionteam in 1953 en last but not least de promotie naar tweede nationale afdeling op 19 maart 1965.

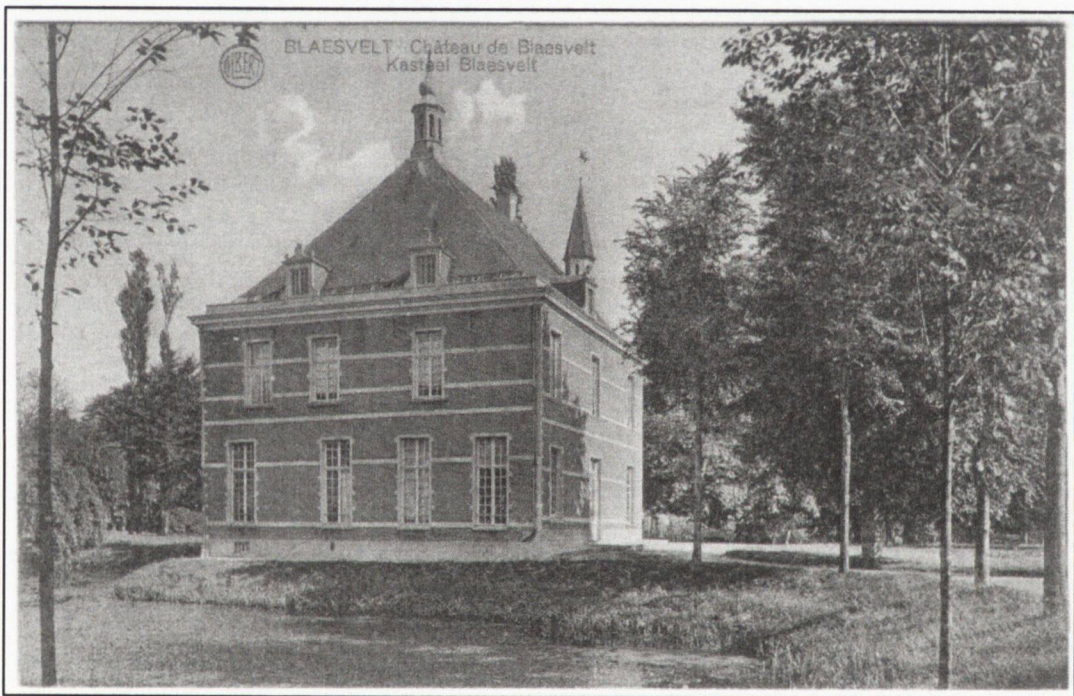
Na zijn actieve loopbaan als speler, keerde hij na enkele jaren als trainer terug naar de vertrouwde schaapsstal. Hij leverde schitterend werk bij de jeugd en slaagde erin een elftal te kneden dat enkele jaren later als fanionelftal in 1974 terug zou promoveren naar 3de nationale afdeling. Amper één seizoen later miste datzelfde elftal de promotie naar 2de nationale door tweede te eindigen achter het toen ongenaakbare La Gantoise.

Als er een eregalerij voor verdienstelijke leden moest bestaan voor Willebroekse sportfiguren dan kwam Louis hiervoor zeker in aanmerking met zijn lange staat van verdiensten voor het Willebroeks voetbal.

Gary Mantiers

De kapel van Sint-Franciscus-Xaverius en enkele herinneringen aan het kasteel van Blaasveld

Het kasteel of de motte lag zeer lang geheel afgezonderd, zonder enige behuizing in de buurt. Dit kasteel was een belangrijke ontmoetingsplaats van de Brabantse edellieden alsook de omgeving van het slot, waar zich het burgerlijk en parochiaal leven afspeelde. In 1432 waren er zo maar 19 achterlenen verbonden aan het kasteel en aan het leen Blaasveld. Pas in de 14de-15de eeuw wordt er een eigen kapel (slot- of burchtkapel ter ere van Sint-Franciscus) gehecht aan het kasteel (de verplaatsing naar de parochiekerk was voor de bewoners van het kasteel te ver). Op 27 mei 1745 gaf de kardinaal-aartsbisschop van Mechelen de toelating aan de hertog de Croy en aan zijn vrouw om in deze burchtkapel een mis te laten lezen. Het slot was omringd door brede wallen en rondom het domein bevond er zich een tweede vestingsgracht (heden nog te zien).

Kasteel van Blaasveld

Het kasteel kon betreden worden langs twee toegangswegen, respectievelijk de Fonteinstraat en de Sint-Romboutsdreef naar de Mechelse steenweg als hoofdingang.

Binnen de tweede gordel van schansgrachten bevond zich in de onmiddellijke nabijheid van het kasteel ook een grote pachthoeve². Dit “Neerhof” met tiendeschuur³ dateerde uit de 17de eeuw en was gebouwd met trapgeveltjes. De grootste delen van het kasteel van Blaasveld alsmede de slotkapel werden afgebroken in 1807. Niettegenstaande het afbreken van de oude slotkapel werd er een nieuw doch kleinere kapel of kapelletje⁴ gebouwd in Renaissancestijl, bijna tegen de omwalling waar het zeer mooi staat op dezelfde plaats als voorheen, gelegen aan het kruispunt van de Molendreef, de Venusgang en de Mechelse baan (nu Kasteeldreef) (kaart van Popp) tussen een pracht van groen en onder oude sierlijke beuken.

² Op het figuratief plan van 1781 zeer goed terug te vinden.

³ Het parochiewezen in Brabant – deel X - J. Verbesselt

⁴ Op de oude figuratieve kaart van het kasteel is dit kapelletje eveneens zeer goed terug te vinden.

De tiendschuur of Neerhof werd onder het oorlogsgeweld vernield in 1914. Het oud kapelletje van Sint-Franciscus Xaverius (meer dan 250 jaar oud) dat er tegenover stond bleef van het geweld gespaard en overleefde ongeschonden de oorlogsjaren.

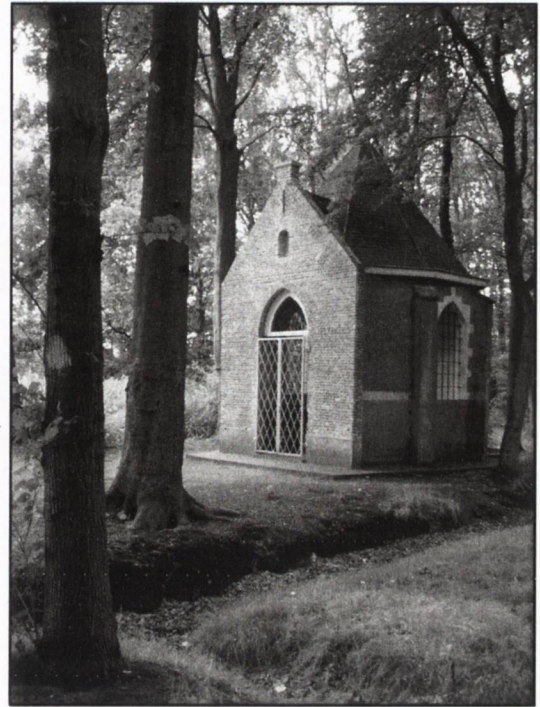
Op meerdere kaarten vindt men het kapelletje terug op dezelfde plaats die eerder werd vermeld. De restanten van het kasteel van Blaasveld werden rond 1949 verder afgebroken door de Fam. Lacourt. Door vandalisme werd het kapelletje van Sint-Franciscus-Xaverius of het "boskapelleke" zwaar beschadigd en werden er waardevolle beelden en attributen onttrokken. De kapel had een altaarsteen uit de 14de eeuw maar deze is jammer genoeg verdwenen vooraleer de op te richten vzw de kapel in handen nam.

De geplande VZW stelt zich tot doel de kapel te restaureren en te bewaren voor het nageslacht. Zij behoort immers tot ons heemkundig en cultureel erfgoed.

Ontstaan van de "vzw Kapel Sint-Franciscus-Xaverius"

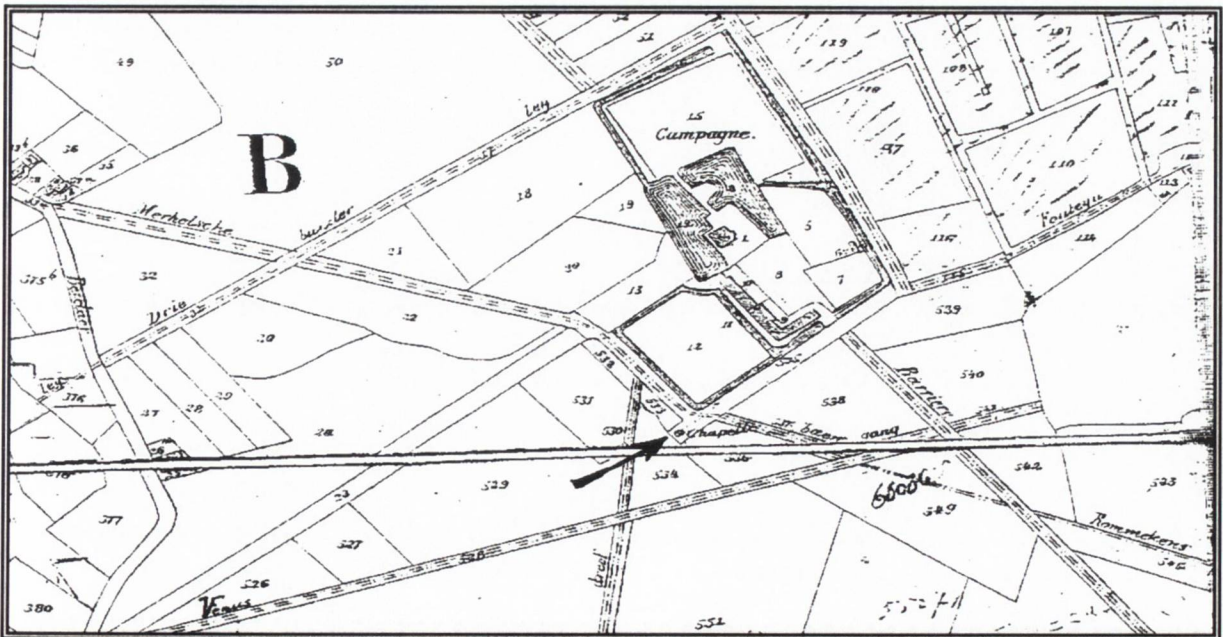
Het ontstaan van de vzw gebeurde op initiatief van pater Michel Van den Bogaert (SJ) op 27 mei 2000. Tijdens zijn vakantie in België merkt hij, tijdens zijn dagelijkse wandeling, hoe de kapel die de naam draagt van de patroonheilige van de Jezuïeten, meer en meer in verval geraakte.

Hij verzamelde een paar mensen voor een vergadering over de kapel en haar toestand. Inwoners van Blaasveld en buurtbewoners, Jos De Kunst, Jan Van Dijk, Edgard Van den Bogaert, Luc en Eva Rasker, Veerle De Wachter, Koen en Ingrid Bertels en Claire Van den Bogaert kwamen bijeen. De kiem van de vzw werd geplant.

Kapel van Sint-Franciscus-Xaverius of boskapelleke

Voordien was de kapel ooit verkocht door de familie Roels (vroegere eigenaar) aan een bouwpromotor uit Brasschaat, die vooral interesse had in de gronden langsheen de dreef.

De kapel bevindt zich in de driehoek gevormd door de Molendreef, de Venusgang en de Mechelse baan (+/- 1850) Popkaart

Door gebrek aan toezicht en sociale controle kwam de kapel meer en meer te vervallen.

Chronologisch volgen hier een aantal activiteiten om, rond en in de kapel :

27-05-2000 : 1ste bijeenkomst i.v.m. de kapel

25-11-2000 : kaarsenverkoop ten voordele van de kapel

31-03-2001 : benefietconcert in de kerk van Blaasveld met de fanfare "Vrienden van 't Recht"

21-04-2001 : plaatsbeschrijving van de kapel wordt opgemaakt

15-08-2001 : de vzw krijgt van de eigenaar te horen dat hij de kapel aan haar wil schenken

21-11-2001 : herstellingswerken aan het dak en de dakgoot

16-12-2001 : soep- en glühweinverkoop ten voordele van de kapel

31-01-2002 : oprichting van de vzw Kapel Sint-Franciscus-Xaverius

14-05-2002 : officiële schenking van de kapel / dit bracht veel papierwerk met zich mee

28-04-2003 : plaatsing van een hek om het vandalisme tegen te gaan

Sept. 2003 : gevelrenovatie en behandeling van het gebinte door vrijwilligers

zomer 2004 : schilderwerken binnen de kapel

zomer 2004 : het aanschaffen van kerkstoelen

28-08-2004 : 1ste huwelijk en doop in de kapel

voorjaar 2005 : een doop in de kapel

augustus 2006 : het plaatsen van ramen door vrijwilliger

augustus 2006 : het schilderen van de dakgoot en een raam door vrijwilliger

Werd de kapel beschermd ??! op 21-01-1998. Een onderzoek loopt.

Wat blijft er te doen in de nabije toekomst?

- de regenpijp dient hersteld te worden
- de ramen dienen verder afgewerkt
- er moeten deuren gemaakt en geplaatst worden
- opnieuw een altaar plaatsen

G. Van Auwenis
Info vzw : Claire Van den Bogaert

Genealogie, familiekunde en stamboomonderzoek in de Verenigde Staten van Amerika⁵

Een nationale volksziekte!

Een VS-correspondent van de NRC publiceerde onlangs een artikel dat de toestand beschreef van de genealogie of familiekunde in de VS. Hieruit blijkt dat de genealogie – familiekunde en stamboomonderzoek er tot de meest beoefende vrijetijdsbestedingen behoren die kunnen wedijveren met de bekende sporten en sportwedstrijden. Volgens de auteur groeien de genoemde vrijetijdsbestedingen uit tot een “nationale volksziekte”.

Als wij kunnen spreken van een echte multiculturele samenleving dan is die vooral in de Verenigde Staten merkbaar. Meerdere erg verschillende culturen en etnische groeperingen tonen veel belangstelling voor genealogie en familiekunde waarbij het stamboomonderzoek onmiddellijk aansluit.

Veel Arabieren en Joden kunnen lange reeksen voorouders opnoemen en de Nederlandse Kring voor Joodse Genealogie heeft een ongekend hoog aantal leden. Hun betrachting bestaat erin de groeps cultuur in stand te houden, het beklemtonen van de eigen identiteit met daar dikwijls aan verbonden een vorm van trots en prestige.

De Mormoonse Kerk (d.i. de Kerk van de Heiligen der Laatste Dagen) heeft enorm veel bijgedragen aan de ontwikkeling van de genealogie niet alleen in de VS maar ook in West- en Oost-Europa.

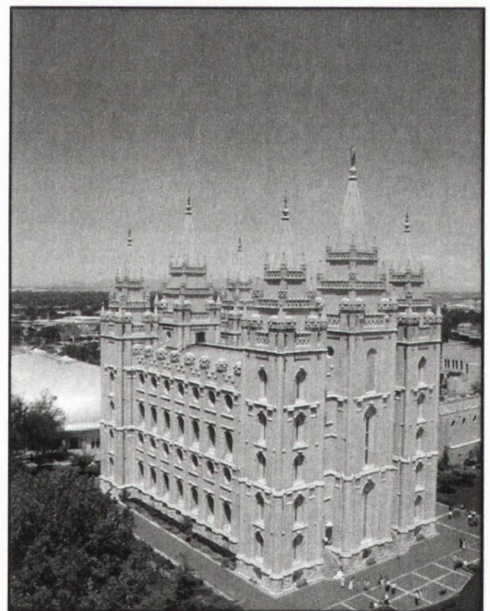
Duizenden en duizenden parochieregisters, registers van de burgerlijke stand, notariaten, wezenkamers, schepenbanken, documenten allerhande werden door “de Mormonen” gefilmd en verwerkt en overgezet op “data- of gegevensdragers” zoals microfilmen en CD ‘s.

Zij beheren niet alleen de grootste genealogische bibliotheek ter wereld maar ook hun genealogisch databestand is reusachtig groot en overtreft momenteel meer dan 2 miljard records.

Het ligt dan ook voor de hand dat om al deze gegevens en informatie te kunnen beheren en bewerken de ontwikkeling van genealogische programma’s niet kon achterblijven. Vandaar dat de eerste programma’s zoals PAF en GEDCOM wereldwijd maatgevend werden door de ontwikkeling van de genealogische software.

Allerlei genealogische programma’s schoten als paddestoelen uit de grond die de genoemde programma’s in grote lijnen volgen en er compatibel mee zijn. Veel geavanceerde en niet te dure genealogische programma’s worden heden overal te koop gesteld en worden massaal gebruikt. Al waren de eerste programma’s uitsluitend in het Engels zo zijn zij nu in alle talen die wat betekenis hebben verkrijgbaar. Al deze programma’s kunnen gekoppeld worden aan tekstverwerkers, spreadsheets of rekenbladen, fotografische pakketten, plotters, enz.

Het is bijna een industrie geworden met een spin off naar alle kanten. Ook de geneeskunde is in deze ontwikkeling erg geïnteresseerd en dit in al zijn vormen. De samenwerking met de geneeskunde speelt zich voornamelijk af in Utah en Salt Lake City omdat aan de geweldige ontwikkelingen recent een nieuwe tak is toegevoegd, namelijk de DNA-genealogie.

Tempel van de Mormonen in Salt Lake City (VS)

⁵ Lit.: Margriet Oostveen : Afro-Amerikanen gaan op zoek naar hun wortels – zie Gens data Jrg 23 nr 4 dec 2006

Waar kom je vandaan is een vraag die veel gesteld wordt. In een multiculturele samenleving wordt deze vraag wellicht nog meer gesteld dan in een gewone samenleving, **vooral in de VS omdat men aan de naam niet kan afleiden waar men vandaan komt.**

Nemen wij bijvoorbeeld de jonge zwarte senator Barack Hoessein Obama die velen zien als de meest charismatische politicus die het land heeft gekend sinds Bill Clinton of zelfs John F. Kennedy. Hij werd op Hawaï geboren op 4 augustus 1961 uit een zwarte Afrikaanse vader uit Kenia en een blanke Amerikaanse moeder. Ook Barack junior ging net als zovelen op zoek naar zijn vader en zijn roots in Kenia.

Het is algemeen geweten dat de Ierse en Schotse bevolking trots is op haar afkomst.

Afro-Amerikanen hebben het hier veel moeilijker mee omdat **meestal geschreven bronnen ontbreken daar zij veelal als slaven naar de VS werden gebracht.** Met DNA-onderzoek kan een leemte aangevuld worden. DNA-patronen zijn niet alleen vrij specifiek voor de etnische afkomst maar ook voor regionale bevolkingsgroepen. Het DNA-profiel van een oude West-Vlaming is anders dan dat van een oude Limburger. Wanneer men beschikt over DNA gegevensbanken waar namen aan streken gebonden zijn en bovendien het DNA-profiel hieraan gebonden is dan kan men op basis van het DNA-profiel niet enkel de familienaam achterhalen maar ook de regio waaruit iemand afstamt. Zo is het mogelijk geweest dat langs deze weg een jongen van 16 jaar, verwekt door kunstmatige inseminatie, zijn biologische vader achterhaald werd. In de Amerikaanse databank kom men op basis van zijn DNA de familienaam van zijn biologische vader bepalen alsmede de regio van zijn herkomst.

Veel Afro-Amerikanen hebben zeer belangrijke posities verworven in de politiek, de TV, de sport, de muziekwereld, enz. Afro-Amerikanen zijn in deze takken soms toonaangevend en behoren dan ook tot de groep van de beroemde mensen in vergelijking tot bepaalde elitegroepen in Nederland en België.

Deze persoonlijkheden spelen een belangrijke voortrekkersrol in Afro-Amerika.

Door hun belangstelling voor het DNA onderzoek trachten zij hun wortels te achterhalen om aldus hun bevolkingsgroepen opnieuw hun trots en fierheid terug te schenken. Meerdere beroemde Amerikanen zoals Isaiah Washington, Woopi Goldberg enz. hebben via DNA onderzoek hun Afrikaanse oorsprong kunnen achterhalen. Zo bleek Isaiah Washington afkomstig te zijn uit Sierra Leone waarbij hij zich dan ook erg betrokken voelt en zich met veel enthousiasme inzet voor dit land waar zijn roots te vinden zijn.

Wetenschappelijk is vastgesteld dat de Y-chromosoom bepalend is voor het mannelijk geslacht en gedurende vele tientallen generaties van vader op zoon wordt overgedragen (patrilinaire lijn).

Daarnaast kent men het Mitochondriaal DNA (Mt-DNA) dat in de matrilineaire lijn wordt doorgegeven, dus moeder, grootmoeder, overgrootmoeder enz. Door het onderzoeken van het Y-chromosoom en het Mt-DNA kan men heel ver in de familiegeschiedenis van betrokkene terugkijken. Vergelijking van het DNA-profiel van betrokkene met DNA-databestanden waarin voldoende gegevens aanwezig zijn zoals naam, DNA-profiel, oorsprong, enz. maken opsporing van familie en herkomst mogelijk. Met het toenemend aantal onderzoeken breidt ook het databestand steeds verder uit.

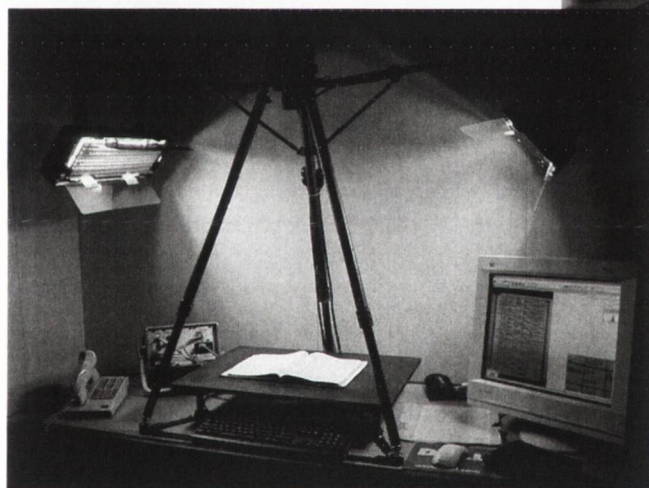
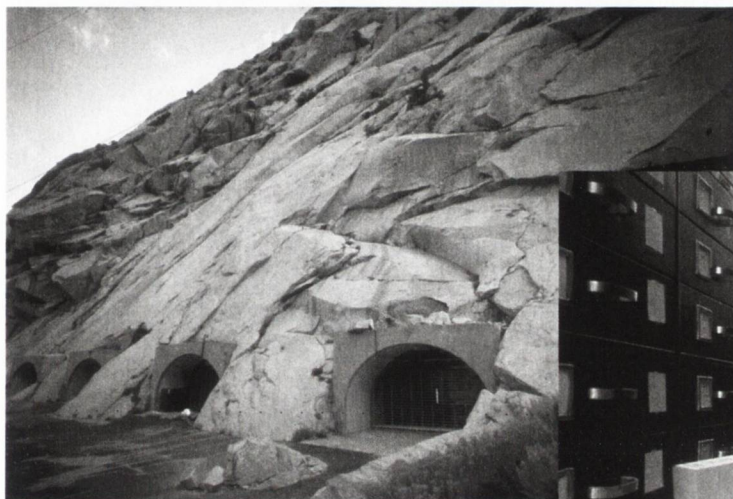
Afro-Amerikanen zijn vooral geïnteresseerd in de matrilineaire lijn omdat de vrouwelijke slaven door de blanke slavenhandelaars nogal eens verkracht werden. De matrilineaire lijn geeft dan ook het best de roots van de betrokkene weer. Het is bekend dat veel blanke slavenhandelaars heel wat kinderen hebben verwekt en dat deze kinderen later als volwassene via matrilineaire lijn trachten te ontdekken waar hun roots te vinden zijn.

Het laatste woord is hierover nog niet gezegd. Het zou wel eens kunnen dat men op basis van zijn blanke biologische vader uit bv. Nederland een financiële claim zou leggen op bv. Nederland omwille van de misbruiken van het voorgeslacht.

Veel hangt af van de kwaliteit van het onderzoek en de kwaliteit van de gegevens die in de DNA-gegevens bestanden zijn opgenomen., dus enige voorzichtigheid is wel geboden. Het is niet al goud wat er blinkt.

Waarom dit verhaal in ons tijdschrift? Vaertlinck is een tijdschrift dat zowel genealogie als heemkunde aan bod laat komen. En ... genealogie of familiekunde en stamboomonderzoek wordt momenteel beoefend via de computer – vandaar computergenealogie. DNA-onderzoek en computer zijn zo met elkaar verweven waardoor er wederzijdse beïnvloeding ontstaat. Biologie en techniek zullen samen de computergenealogie een stuk vooruit helpen vooral in die gevallen waar oude lees- en voelbare archieven ontbreken.

Twoe van onze vrienden hebben ooit de Mormoonse instellingen bezocht in Salt Lake City, Alfons Willemans (†) (gewezen bestuurslid) en Vic De Maerschalck (†). Wat zij ons hierover vertelden en toonden sprak boek-delen.

Het is dan ook niet te verwonderen dat men in Salt Lake City alles in het werk stelt om hun ontzaglijk groot archief aan te vullen met de resultaten van het modern onderzoek. Microfilmen en microfiches zullen in de toekomst in een aantal gevallen niet meer voldoende blijken.

Niettemin blijven voor ons de genoemde informatiebronnen zeer belangrijk en meest aangewezen. De parochieregisters, de registers van de burgerlijke stand, de wezenkamers, enz. al dan niet op microfilm

of CD zullen voor de familievorsers of stamboomonderzoekers nog lang de aangewezen bronnen zijn waar de informatie of de ontbrekende schakels dienen gezocht te worden.

Hierbij enkele gegevens die ons verstrekt werden door de hogergenoemde bezoekers Alfons en Vic betreffende de installaties te Salt Lake City : de Mormonen bewerken meer dan 100 landen met 250 microfilmprojecten. 50 à 60.000 spoelen worden er per jaar gevuld met gegevens of data. Momenteel beschikken zij over 2.300.000 microfilmen, hetgeen overeen komt met 6.000.000 boeken van elk 300 blz.. Zij werken met 275 cameras tegelijk in 44 landen. Alles wordt opgeborgen in reusachtige atoomvrije schuilkelders van 180 m. lengte, uitgegraven in het rotsmassief onder een laag graniet van 210 m. dikte onder de “Wasatch Mountains nabij Salt Lake City, Utah (V.S.) (The Granite Mountain Records Vault). Automatische klimaatregeling door computers gestuurd. Er bevindt zich één centrale gang die verbinding geeft met 6 aparte gewelfde ruimten of kluizen van 7,60 m. breedte, 4,57 m. hoogte en 60 m. lengte. Elke gewelfde kluis wordt afgesloten met een deur van 14 ton. De reusachtige buitenpoorten wegens maar liefst 32 ton per poort.

G. Van Auwenis

Stormvloedkering in de Westerschelde onontkoombaar

ir K.Boorsma, ingenieursbureau boorsma b.v., Drachten
prof J.K.Vrijling, TU-Delft, Delft

Inleiding

In de gang van de geschiedenis is de bouw van een stormvloedkering in de Westerschelde onvermijdelijk.

Al sinds de jaartelling hebben de volkeren van de lage landen aan de Noordzee dammen aangelegd in de monding van estuaria en rivieren. Het doel van die dammen was vanoudsher bescherming tegen overstroming vanuit zee en het bestrijden van zoutbezwaar in het rivierwater ten behoeve van de landbouw en veeveelt die toen de basis van de economie vormde. Om een overstroming door het rivierwater te voorkomen moest de dam worden uitgerust met een uitwateringswerk en de scheepvaart bleef mogelijk door een schutsluis. Dit verloop van de geschiedenis is bewaard gebleven in de namen van vele steden in Nederland, die telkens de naam van een rivier verbinden met het woord dam: Amsterdam, Rotterdam, Edam, Alblasterdam, etc.

Ook de Afsluitdijk is een voorbeeld van dit zelfde principe. Een dertig kilometerlange dam met twee uitwateringswerken en twee schutsluizen. Daarmee werd het overstromingsgevaar bestreden en ontstond een groot zoetwaterreservoir midden in Nederland.

De hoofdprincipes van het Deltaplan dat in 1960 gestalte kreeg, zijn op de eeuwenlange ervaring gestoeld: bestrijding van stormvloed, verkorting van de te verdedigen kustlijn, zoetwater voor de landbouw en een getijvrije verbinding met Antwerpen. Het Deltaplan is aldus uitgevoerd, alhoewel het belang van de landbouw langzaam afnam. Daardoor is de dam in de Oosterschelde vervangen door een stormvloedkering die het behoud van het zoute getijmilieu verenigde met de bescherming tegen hoogwater.

Uiteindelijk is zelfs de Nieuwe Waterweg afgesloten met de Maeslandt-kering die het achterland beveiligd, zonder de scheepvaart naar Rotterdam te hinderen.

Als de zeespiegel meer gaat rijzen dan de tot nu toe al eeuwen waargenomen 20 cm/eeuw en zeker als daarbij de stormfrequentie gaat toenemen ten gevolge van het versnelde broeikas-effect, zal een afsluiting van de Westerschelde naar onze mening onvermijdelijk zijn.

De Westerschelde

De Schelde is een regenrivier die ontspringt in het franse St.Quentin. Na 350 km waarin tal van rivieren uitkomen op de Schelde bereikt de rivier de Noordzee bij Vlissingen. Omdat de gemiddelde afvoer maar 110 m³/s bedraagt is het Schelde- estuarium getij gedreven. Bij een getijvolume van 2.2 miljard m³ wordt maar 5 miljoen m³ rivierwater gevoegd. Het getij dringt tot Gent door. Ook stormvloed dringen dus ver landinwaarts door.

Een stormvloed als in 1953 (circa 1/100 per jaar) zal in Antwerpen leiden tot een waterstand van bijna TAW+10m en dus tot een overstroming van de dijken die bovenstrooms slechts TAW+8.35m hoog zijn.

Om de dreiging van een overstroming te bestrijden is het Sigmaplan ontwikkeld. Dit plan omvat in hoofdlijn:

1. het verhogen en versterken van de dijken
2. het aanleggen van gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG's) ook wel potpolders genoemd
3. de bouw van een stormvloedkering bij Oosterweel

De dijkversterking is inmiddels voor een groot deel gerealiseerd. De dijken zijn als overstromingsdijken aangelegd. Het is de bedoeling dat zij overstromen, maar niet doorbreken.

Er zijn op dit moment 12 potpolders aangelegd stroomopwaarts van Antwerpen. Rond de GOG's worden dijken aangelegd met de kruin op TAW+8.35m . Daarna worden de bestaande dijken langs de rivier afgegraven tot TAW+6.80m. Daardoor zullen deze gebieden vol lopen zodra de waterstand de TAW+6.80 m overschrijdt. Door de stromingsweerstand in de Schelde wordt dan ook de waterstand in de rivier vanaf Doel verlaagd. De voltooide GOG's vormen met hun 600 ha ongeveer de helft van het geplande oppervlak van 1300 ha. De belangrijkste GOG's bij Kruibeke, Basel en Rupelmonde met een totaal oppervlak van 700 ha zijn nog niet gereed.

De aanleg van de stormvloedkering is vanwege de kosten op de lange baan geschoven. Bovendien zou de kering hinderlijk kunnen zijn voor de zeescheepvaart.

Het is dringend nodig het Sigmaplan aan te passen aan deze tijd. De kans op een overstroming van het Schelde bekken is 1/70 per jaar. Dat is ontzettend hoog gezien de enorme gevolgen die anno 2005 te verwachten zijn. Het gaat immers om de bescherming van 2 miljoen inwoners in het Scheldebekken van Vlaanderen. Hun leven, hun have en goed en de flora en fauna worden bedreigd op een wijze die men zich na de overstroming van New Orleans goed kan voorstellen.

Indien de GOG's bij Kruibeke, Basel en Rupelmonde met een totaal oppervlak van 700 ha gereed zijn neemt de kans op een overstroming af tot 1/350 per jaar. Dat is nog steeds erg hoog als men het vergelijkt met de in Nederland gebruikelijke overschrijdingskans van 1/10000 voor Rotterdam en omstreken.

Hierbij is dan nog geen rekening gehouden met de effecten van de verdergaande zeespiegelstijging en de verdieping van de Westerschelde tot een vaardiepte van 13,10m. Het moge duidelijk zijn dat deze twee ontwikkelingen de GOG's veel minder effectief maken. Bovendien is de Westerschelde dan circa 3 m dieper dan de natuurlijke evenwichtsdiepte. Die diepte bleek rond de 10m te liggen toen er in de Tweede Wereldoorlog gedurende een aantal jaren op last van de bezetter niet gebaggerd mocht worden.

Het is zeer de vraag of de ontpoldering in Zeeland gunstig werkt voor deze problematiek.

Een toekomstvisie: veiligheid en economie

Als men de ontwikkeling in Shanghai gade slaat is het duidelijk dat aarzeling Antwerpen kwaad zal doen. Daar in China wordt niet alleen een groot haveneiland aangelegd, dat met het vaste land verbonden is met een 30 km lange brug, maar er is al een kustuitbreiding zo groot als Europoort gereed en een tweede ernaast is in aanleg.

Een getij-ongebonden vaardiepte van 13.10m is nodig om de toekomst van de Antwerpse haven veilig te stellen. Naar analogie van Shanghai zou overigens een diepzeehaven in de monding van de Westerschelde te overwegen zijn.

Op korte termijn dient de veiligheid van het Scheldebekken te worden verbeterd tot 1/10000 per jaar.

De natuurontwikkeling moet doorgaan.

Een stormvloedkering kan veiligheid bieden voor het erachter gelegen land door de jaarlijkse stormvloed te keren. Een bijkomend voordeel is dat de enorme sedimentatie van de vaargeulen na afloop van een stormvloed die ongehinderd doordringt en de potpolders vult, verminderd is.

De plaats van de stormvloedkering dient met zorg te worden gekozen. Veel plaatsen zijn mogelijk Oosterweel als oorspronkelijk gepland of Ossensisse-Hoedekenskerke (zoals voorgesteld in De Ingenieur van 18/6/2004) maar ook Vlissingen-Breskens. Omdat het laatste tracé niet alleen de haven van Antwerpen maar ook die van Terneuzen en Gent gedeeltelijk van de zee afsluit, lijkt hier een combinatie met een diepzeehaven te overwegen.

Door de hoge stand der techniek is qua natuurontwikkeling achter de kering alles mogelijk.

Door een grote open stormvloedkering te bouwen als de Maeslandt-kering of de Oosterschelde-kering blijft het getij in het bekken bijna volledig in stand. Bij een stormvloed wordt de kering gesloten en is het achterland veilig. De huidige zoute natuur blijft zich verder ontwikkelen. Dit houdt echter tevens

in dat de sedimentatie gestimuleerd door de zoet-zoutovergang doorgaat. Het onderhoud van de vaargeul blijft dus een kostbare zaak.

Het andere uiterste is een volledige afsluiting met een uitwateringssluis voor de afvoer van de Schelde en een grote zeesluis voor de zeescheepvaart. Het bekken achter de kering kan dan bijvoorbeeld op astronomisch hoogwater worden gehouden. Het voordeel is een getijvrije vaarweg die minder aanzandt en dus minder onderhoud vergt.

De natuurontwikkeling wordt in een stap duizend jaar vooruit gebracht omdat het Schelde estuarium uiteindelijk zal opslibben tot een zoet moerasbos. Door een afsluiting wordt dit onmiddellijk gerealiseerd en kan de begroeiing beginnen zoals in de oude uiteinden van de Oosterschelde.

Uiteraard is elke tussenvorm ook mogelijk. Door de uitwateringssluis net als de Haringvlietkering op een kier te laten staan kan een bepaalde getijslag op het bekken achter de kering worden ingesteld. In samenhang met de getijslag zal het zout verder doordringen bij een grotere kier.

De onderstaande matrix geeft een beeld van de keuzemogelijkheden.

tracé	handhaving getijslag		
	80%	50%	0%
Oosterweel	mogelijk	mogelijk	niet mogelijk
Hoedekenskerke	mogelijk	mogelijk	mogelijk
Vlissingen	mogelijk	mogelijk	mogelijk

Ongetwijfeld zal de optie bij Vlissingen waarbij de getijdewerking in het estuarium vrijwel geheel behouden wordt het meest kostbaar zijn. Een stormvloedkering bij Oosterweel, die de doorsnede zoveel mogelijk ongemoeid laat zal de laagste kosten met zich brengen.

Indien echter de zeespiegel versneld gaat stijgen, zoals het IPCC steeds voorspelt, en als daarbij de intensiteit der stormen toeneemt zoals het huidige hurricane-seizoen in de USA suggereert, dan is een kering bij Vlissingen optimaal.

Deze variant brengt de kustlengte tot een minimum terug en daarmee is een uiterst moeilijke versterking van alle dijken langs het estuarium tot diep in België vermeden.

Het vlissingse tracé is uitstekend te combineren met een diepzeehaven op een schiereiland verbonden met de dam. Ook de natuurontwikkeling aan de buitenzijde zal verrassend zijn. Tegen de dam zullen zich duinen ontwikkelen en stranden, van een zelfde kwaliteit als voor de Brouwersdam en de Veerse dam.

Op dit moment, nu een versnelde zeespiegelstijging nog geen feit is, lijkt de optie bij Ossensisse een goede middenweg. Daarvoor zouden de drie alternatieven met behoud van 80% van het getij, met gereduceerd getij en getijvrij uitgewerkt moeten worden. Met een goede besluitvorming kan het Scheldebekken dan binnen 10 jaar beveiligd zijn tot het niveau dat het verdient, terwijl de belangen van de antwerpse haven zijn veilig gesteld.

Een kering bij Vlissingen biedt echter veiligheid bij elk klimaatscenario.

Eduard Muysoms – Dijkgraaf

*Regen in april en wind in mei,
maakt de boerkens blij.*

Heindonk vroeger en nu

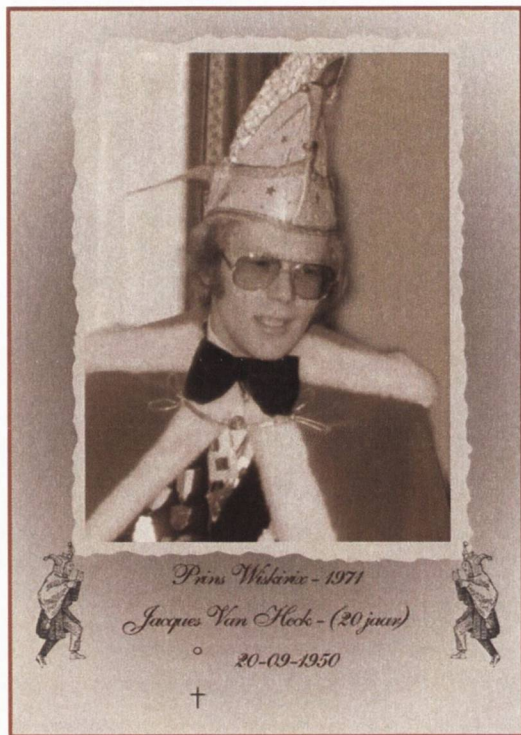

Café-Restaurant "Huis ten Halve" vroeger (1980) en nu (2007)

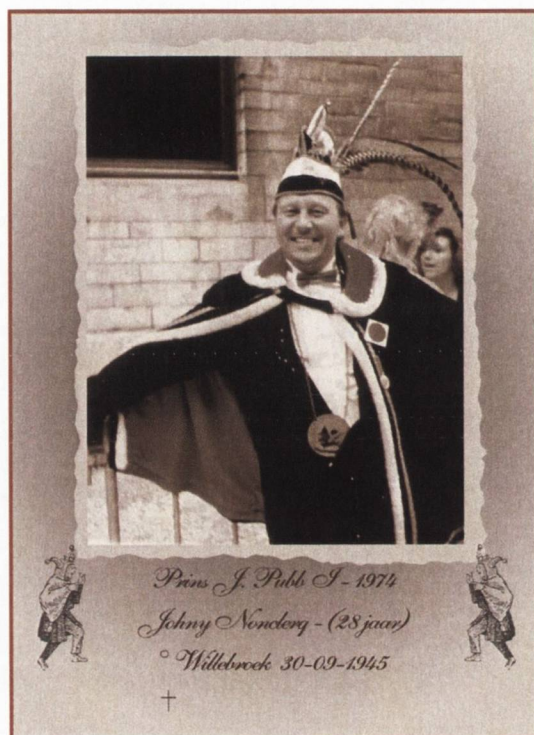
© Foto's : Archief Guvanau

DE WILLEBROEKSE “PRINSEN CARNAVAL”

In Willebroek ging men pas in 1956 over tot het verkiezen van een “Prins Carnaval” en later ook een “Prinses Carnaval”. Dit is de 5de reeks die wij in de revue van de prinsen en prinsessen laten passeren en dit in chronologische volgorde van het jaar van hun verkiezing.

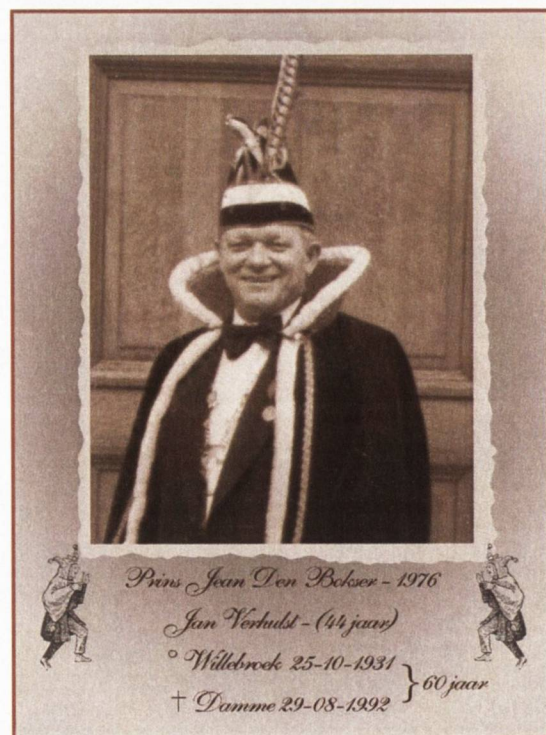
Prins Wiskirix (1971) (1972) Keizer Wiskirix (1973)

Prins J. Pubb I (1974)

Prins Freddy Tapijt (1975)

Prins Jean Den Bokser (1976)

Foto's ter beschikking gesteld door François De Pauw.

Ik ken je, mijn Willebroekse Vaart ...

Ik ken je oevers Willebroekse Vaart
met stoere stronken, rank en neergebogen
's ochtends als de zonne erin klaart
word ik tot tranen toe bewogen.

Ik ken je water, Willebroekse Vaart
zo rimpelig door een bries gedreven
wanneer een lichter erin vaart
en golven zich in elkander weven.

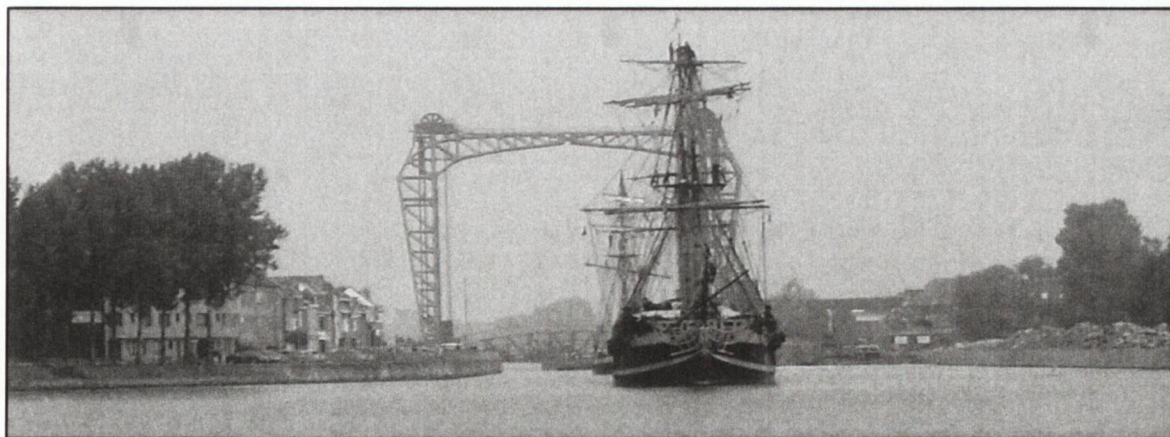
Ik ken je sluizen, Willebroekse Vaart
met duizend en één schepen
waarin de handel zich vergaart
en je geschiedenis ligt begrepen.

Ik ken je bruggen Willebroekse Vaart
hoog en fier ... soms zo nietig
waarrond het leven is gepaard
vrolijk, jong, oud en verdrietig.

Ik ken je schouwen Willebroekse Vaart
her en der aan je leest geplant
waaronder zich menig werker schaart
ge houdt hun leven in uw hand.

Ik ken je binnenste, Willebroekse Vaart
met longen, hart en spieren
ik kan je niet missen Willebroekse Vaart
en zou nergens anders tieren.

Uit verzenbundel 'Metamorfose'
door Wil Heybroeck

© Fotoarchief Guvanau

Inhoudstafel : april – mei - juni 2007

Editoraal	blz.	1
Uit alle dalen der herinnering – Willebroekse schepenen schrijven geschiedenis		2
Kennen wij ze nog onze burenen?.....		4
Het veer te Heindonk – voorwaarden van verhuring in 1782.....		7
Het is (nooit) grappig als.....		10
De papierfabriek van Tisselt.....		11
Het kaartspel		15
Toneelgezelschap “Elck wat Wils”		16
Louis De Buyser speelde 19 seizoenen in het eerste elftal van de KWSV.....		19
De kapel van Sint-Franciscus-Xaverius te Blaasveld.....		20
Genealogie, familiekunde en stamboomonderzoek in de VSA.....		23
Stormvloedkering in de Westerschelde onomkeerbaar.....		26
Heindonk, vroeger en nu		29
De Willebroekse “Prinsen Carnaval”		30
Ik ken je, mijn Willebroekse Vaart.....		31

Werkten mee aan dit nummer :

Leon Bernaerts – Flor Cools - François De Pauw – Vera Grieten - Gary Mantiens - Jean Merckx – Eduard Muysoms - René Pattyn - Gust Van Auwenis en Claire Van den Bogaert.

Samenstelling en lay-out : Gust Van Auwenis en Eric Van Winghe.

Alle rechten voorbehouden. Het overnemen van teksten kan slechts gebeuren na schriftelijke toelating van de auteur en mits vermelding van het tijdschrift, jaargang en nummer.

Elk auteur is individueel verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar artikel.

Geplande activiteiten:

Woensdag 28 maart 2007 : “Nacht van de Geschiedenis”

Geschiedkundige wandeling in het Broek van Blaasveld in samenwerking met het Davidsfonds. Samenkomst op de parking in de Broekstraat. De wandeling start om 14u30. Iedereen is welkom.

Zaterdag 31 maart 2007 : Geleid bezoek aan de abdij van Grimbergen. Samenkomst op het Kerkplein vóór de abdij om 14u15. Het bezoek begint om 14u30. Iedereen is welkom.

Aandacht! Bezoek regelmatig onze website om op de hoogte te blijven van onze laatste nieuwsjes en geplande activiteiten : **www.vaertlinck.be**

D
H
I
L
L
I
D
D
D
E
T

BANKET

R
O
O
D

Kerkstraat 26
Willebroek
Tel. 03/886 65 09

THE BEST HARDWARE STORE IN BELGIUM

Dendermondsesteenweg 111 / bus 29
2830 Willebroek
Tel : 03/866.48.44
Fax : 03/866.48.45

Openingsuren :
maandag : Gesloten
dinsdag : 10 u. – 18u.
woensdag : 10 u. – 18 u.
donderdag : 10 u. – 18 u.
vrijdag : 10 u. – 18 u.
zaterdag : 10 u. – 18 u.

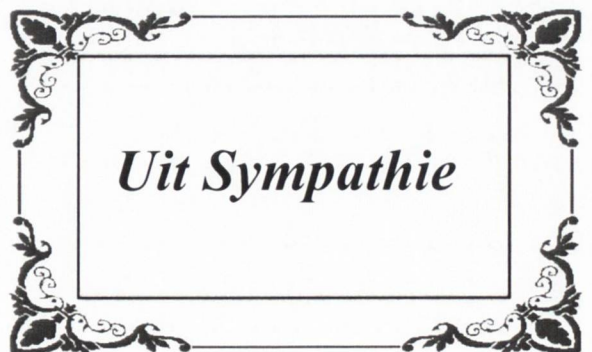
Gesloten op zondag en feestdagen.

IN LEDER

Nieuwstraat 11
Willebroek

LINDA

Lederwaren

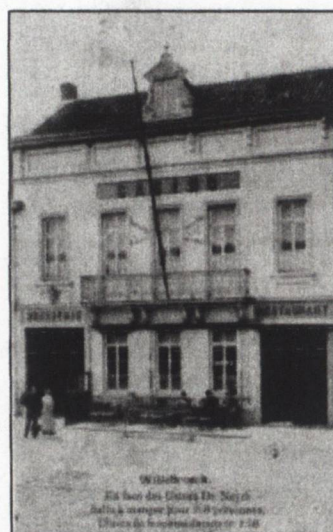
CAFE - TAVERNE "CASINO"

Bij Chris & Patrick

Oud Sasplein 3, 2830 Willebroek
(aan de brug)

Tel 03/886 68 70 - dinsdag gesloten

Anno 1905

- VERZORGDE SNACKS
- BRUSSELSE WAFELS
- PANNEKOEKEN
- DIVERSE BROODJES
- MILCKSHAKES
- IJSCOUPES
- VERSE FRUITSAPPEN

POLAT

Turkse specialiteiten
Alle voedingsmiddelen

Guido Gezellestraat 38
2830 Willebroek

Tel.+ Fax : 03/886.18.32

Openingsuren: 8.00 u - 20.00 u

Sluitingsdag: Donderdag

Open op zon- en feestdagen.

't Klokske
bij Elke

TEL : 03/886.97.96 (Breendonk)
lotto/dagbladen/schoolbenodigdheden

openingsuren :

ma : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U
di : 06.30U - 12.30U / 17.00U - 18.30U
wo : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U
do : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U
vr : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U
za : 08.00U - 12.30U / 13.30U - 16.00U

APC

AUTO PARTS CENTER BVBA ALLE AUTO-ONDERDELEN

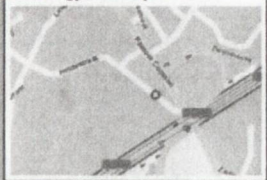
- Groot- en kleinhandel
- Car-hifi - GSM's - carkits - navigatiesystemen
- Alarmen - blinderen autoruiten
- Wisselstukken en onderdelen: remmen, filters, uitlaten, schokdempers, ...
- Allesdraggers: skiboxen, sneeuwkettingen, ...
- Accessoires: uitbouwkits, verlagingskits, spoilers, sportluchtfilters, ...

Uw erkend Proximus Privileged partner

Vanaf vandaag kan u met uw GSM
e-mails versturen, ontvangen of beluisteren.
Raadpleeg www.proximus-interactive.be

Tracking systemen. Bezoek onze site:
www.gps-buddy.com

VERHUUR:
sneeuwkettingen - bagageboxen -
bekledingsreinigers

APC Willebroek bvba
Dendermondsesteenweg 212
2830 Willebroek
Tel.: 03/886 35 06 (2 lijnen)
Fax : 03/886 25 71
e-mail: apc.willebroek@yucom.be

Openingsuren : 8.30 - 12 u. / 13 - 18 u. • zat. : 9 - 12 u. / 13 - 16 u.

AD

WILLEBROEK

TEL. 03/886.41.30

KERREMANS & C°

Verzekeringen

Guido, Steve & Kevin Kerremans

Overwinningsstraat 87

2830 Willebroek

Tel: 03/886.43.39

Fax: 03/866.57.02

C.D.V.: 40356

OKAPI

UW PARTNER IN DE INFORMATICA

OKAPI is al 18 jaar dé informatica-zaak van de regio
met zowel een winkel als een business-to-business afdeling

computers - (draadloze) netwerken - printers - scanners - faxen
copiers - digitale fotografie - Telenet - ADSL - software - xbox
PDA - GPS - alle inktpatronen - alle toebehoren - buromateriaal
boekhoudpakketten : BOBsoftware, SAGE lijn 100, Cubic

Eigen technische dienst - Alle herstellingen

Stationsstraat 92-96 te Willebroek
tel. 03 886 90 46 fax. 03 886 06 75
info@okapi.be www.okapi.be

SELEXION®

JA, ER ZIJN NOG VAKMANNEN

DEXIA

Bank

DEXIA BANK Nieuwstraat
2830 Willebroek
03/860.72.90

COIFFURE JOHNNY

De kapper voor gans uw gezin!

DAMES - KINDEREN - HEREN

Love is in the Hair

Johnny en zijn Team verwachten U

Met (of zonder) afspraak !

Kerkstraat 32
Willebroek

Tel. 03/886.62.85
0475/40.32.29

0386618211

BETROUWBAARHEID DOOR ERVARING

ELEKTRISCHE HUISHOUDTOESTELLEN
 VERWARMING GAS-HOUT-KOLEN-MAZOUT...
 SCHOUWVEGEN
 SANITAIR

HEYVAERT - DE CONINCK
 Industrieterrein "De Veert" - Callaertstraat 37
 2830 Willebroek - Tel. 03/886 82 11
HEYVAERT BART
 Heindonksesteenweg 130
 2830 Willebroek - Tel. 03/866 37 37

VERWARMING AIRCO SANITAIR

WOONDECORATIE

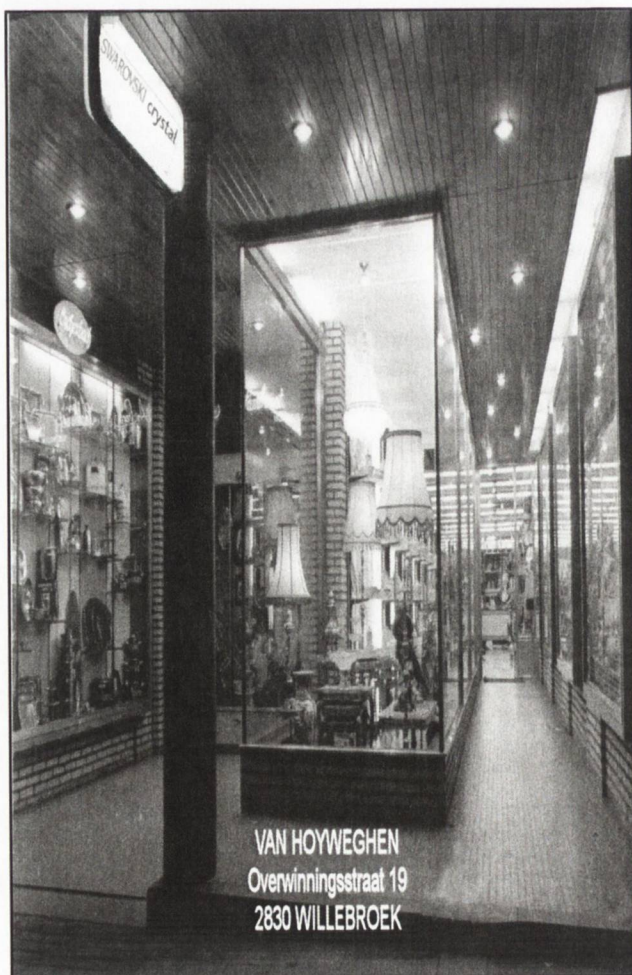
PEPERMANS

Herman Vosstraat 46
 2830 Willebroek

Tel. 03 / 886 68 23
 Fax 03 / 866 15 00

www.decoratiepepermans.be

- Vast tapijt
- Vloerbekleding
- Laminaat
- Tapijten
- Gordijnen
- Overgordijnen
- Vouwdeuren
- Zonwering
- Behangpapier
- Verven-Mengmachine
- Textiel
- Onderhoud

VAN HOYWEGHEN
 Overwiningsstraat 19
 2830 WILLEBROEK

meubelen

Jozef VAN DEN BERGH n.v.

KEUKENS MICKO

Toonzalen : Brielen 5 - 2830 Willebroek-Tisselt

Tel. 03/886 66 03

Donderdag gesloten

**WIE HEEFT HET
VOOR U
IN WILLEBROEK?**

KBC Bank & Verzekering

Dendermondsestwg. 17,
2830 Willebroek
tel. 03 860 75 30
fax 03 860 75 32

KBC Verzekeringen

* Spiessens & Partners BVBA
A. Van Landeghemplein 1,
2830 Willebroek
tel. 03 866 17 38
fax 03 866 21 45

We hebben het voor u.

*Drukkerij
Van Linden*

Stationsstraat 9 - 2830 Willebroek

Tel. en fax. 03/ 886 92 93

**ZAKENKANTOOR
NV VAN TRICHT**

L. DE NAEYERPLEIN 16
2830 WILLEBROEK

Tel. 03-886 87 33 - 03-886 94 62

Fax 03-886 20 91

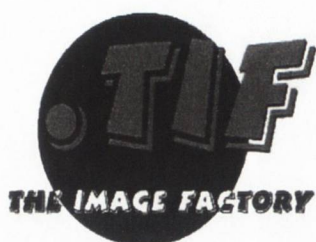
E-mail : yvette.vandemaele.15515@axa-bank.be

Alle wekdagen geopend van 9 - 12 uur en van 14 - 18 uur
Dinsdag- en zaterdagvoormiddag enkel na afspraak

**VOOR AL UW BELEGGINGEN, BANKVERRICHTINGEN,
VERZEKERINGEN EN KREDIETEN**

Het kantoor met de betere service !

Digitale drukkerij
Digitaal boekdrukken in kleine oplages
Reclame en belettering

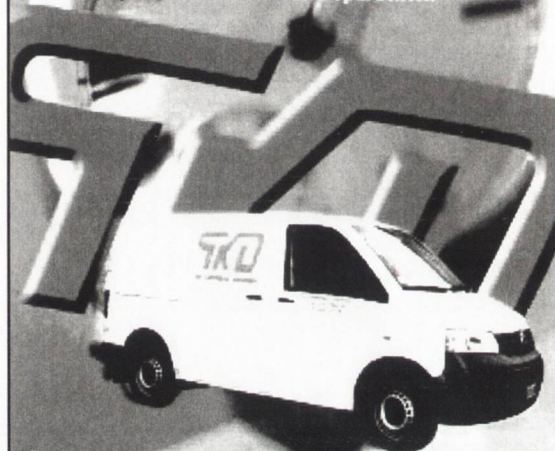
Davy Van Ranst
The Image Factory
Lindestraat 9
2880 Bornem
Tel. 03 899 46 66
Fax 03 899 46 67

www.the-image-factory.be

TRD-EXPRESS

uw partner
voor elk sneltransport!

expresse zendingen van 1 gram tot 4 ton
distributie via vaste opdrachten

Dendermondsesteenweg 204 • 2830 Willebroek
t +32 (0)3 866 08 00 • info@trd.be

microfilm techniek

Total document service

MICROFILM – SCANNING

Afdrukken van uw microfilms op papier
Overzetten van uw microfilms op CD of DVD
Al uw documenten op CD of DVD

Res. Talmar III – Dendermondsesteenweg 111/B34 – 2830 Willebroek
TEL 03/866.25.25 – FAX 03/866.25.26
www.microfilmtechnik.com – microfilm.technik@skynet.be

Uit sympathie

**ACTION
SHOP**[®]

FreeStyle

www.freestyle.be

BOOM Hoogstraat 25 Tel. 03-844 70 80

BORNEM Nieuwstraat 1a Tel. 03-899 20 46

LONDERZEEL Markt 4 Tel. 052 31 01 10

TEMSE Kouterstraat 31-33 Tel. 03-771 66 63

VILVOORDE Heldenplein 46 Tel. 02-251 46 62

WILBROEK Dendermondsesteenweg 202 Tel. 03-860 70 80

KAPPELLE-OP-DEN-BOS Mechelseweg 281 tel 015- 71 41 91

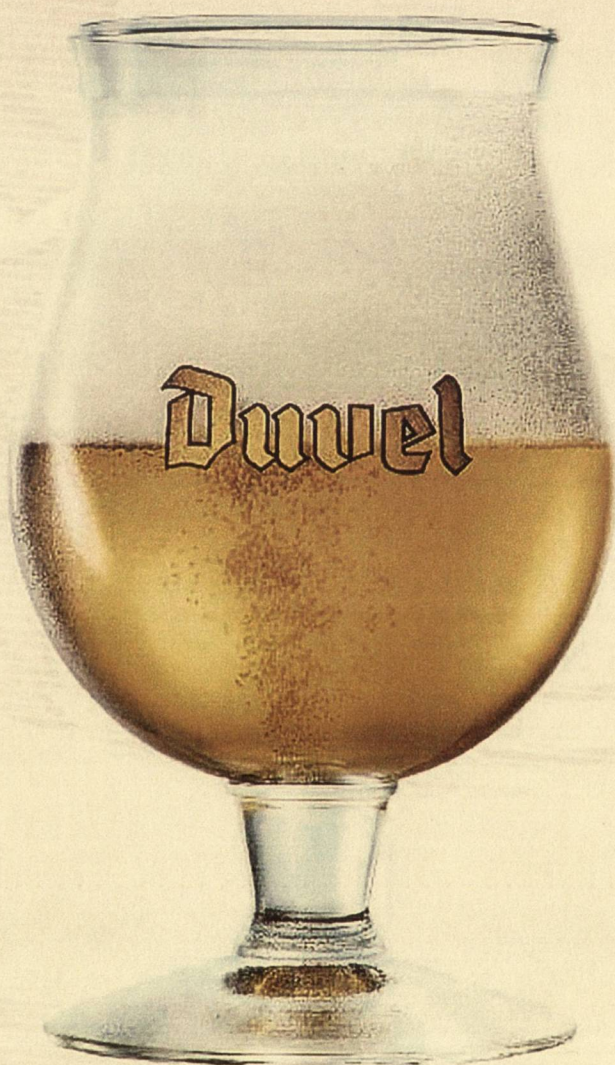
ALANDRA
POWER COMPUTERS
MECHELSEWEG 281 - KAPPELLE - O.D. - BOS

Club
NOKIA
Service
Officiële hersteldienst

Kodak
Direct Print

FOTO • VIDEO • GSM • PC

Bier met liefde gebrouwen, drink je met verstand.

www.duvel.com

Ssst... hier drinkt men Duvel.

